

ГРАД ЛОЗНИЦА

ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН

**ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ПОЛОЖАЈА ИЗБЕГЛИХ, ИНТЕРНО
РАСЕЉЕНИХ ЛИЦА И ПОВРАТНИКА ПО ОСНОВУ
СПОРАЗУМА О РЕАДМИСИЈИ НА ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА
ЛОЗНИЦЕ ЗА ПЕРИОД ОД 2013. - 2016. ГОДИНЕ,**

Лозница, новембар 2012. године,

С А Д Р Ж А Ј

- 1. Уводна реч заменика градоначелника града Лозница**
- 2. Увод: Шта је Локални акциони план (ЛАП) за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника по основу споразума о реадмисији**
- 3. Захвалност учесницима у процесу израде Локалног акционог плана**
- 4. Сажетак – резиме Локалног акционог плана**

Поглавље 1: Основни подаци о граду Лозници	(9 – 21)
Поглавље 2: Информација о избеглим, интерно расељеним лицима и повратницима по основу Споразума о реадмисији	(22 - 32)
Поглавље 3: Анализа ситуације, закључци и препоруке	(33 – 42)
Поглавље 4: Приоритетне циљне групе	(42)
Поглавље 5: Општи и специфични циљеви	(43)
Поглавље 6: Активности - Задаци за реализацију ЛАП	(44 – 53)
Поглавље 7: Ресурси - буџет	(54)
Поглавље 8: Аранжмани за примену	(55 – 56)
Поглавље 9: Праћење и оцена успешности	(57)

ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ПОЛОЖАЈА ИЗБЕГЛИХ, ИНТЕРНО РАСЕЉЕНИХ ЛИЦА И ПОВРАТНИКА ПО ОСНОВУ РЕАДМИСИЈЕ НА ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА ЛОЗНИЦЕ ЗА ПЕРИОД ОД 2013 – 2016. ГОДИНЕ,

1. УВОДНА РЕЧ ЗАМЕНИКА ГРАДОНАЧЕЛНИКА ГРАДА ЛОЗНИЦА

Локална самоуправа чини напоре и предузима низ мера усмерених на унапређењу квалитета живота својих грађана у области здравства, образовања, спорта, културе, социјалне заштите, побољшању инфраструктуре, привлачењу нових инвеститора, како домаћих тако и страних, с циљем отварања нових радних места и запошљавања, те подизања животног стандарда својих грађана.

У граду Лозници у протеклом периоду, регистровано је 20 946 избеглих и 1 276 прогнаних што је укупно 22 222 лице, као и 215 интерно расељених лица, да би до данас овај број, било одласком у трећу земљу или добровољном репатријацијом (повратком у земљу предходног пребивалишта), као и највећим делом трајном интеграцијом на подручју града Лознице тај број био сведен на цифру од свега неколико хиљада људи. На последњој пререгистрацији избеглих лица у временском периоду од 27.11.2004. – 25.01.2005. године, евидентирано је 4.596 избеглих и прогнаних лица, на дан 01.11.2012. године, у евиденцији повереништва за избеглице града Лознице налази се у статусу 1.544 избегла лица, 172 интерно расељена лица са Косова и Метохије и 6 повратника. Све три циљне групе у великој мери суочене су са проблемима незапослености, сиромаштва а највише стамбеним проблемима. Процена је, да тренутно на територији града Лознице живи око 4.700 избеглих и интерно расељених лица, повратника као и бивших избеглих и прогнаних лица која су регулисала држављанство Републике Србије и извадили су личне карте у Лозници.

Имајући у виду нагомилане егзистенцијалне проблеме ове популације, те чињеницу да до сада ниједна локална Стратегија није препознала избегла и интерно расељена лица као циљну групу којом би се бавила, локална самоуправа у Лозници овог пута изражава апсолутну спремност да активније и ефикасније приступи решавању проблема ове популације, кроз дефинисање Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника по основу Споразума о реадмисији за период од 2013. до 2016. године.

Локалним акционим планом, у складу са својим надлежностима и постојећим буџетским средствима град Лозница жели да допринесе повећаној интеграцији избеглих, интерно расељених лица и повратника у локалну заједницу, те смањењу сиромаштва, односно побољшању социјално-економског положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника, кроз реализацију пројеката и планова, који су представљени у специфичним циљевима Локалног акционог плана. У досадашњим активностима препозната је воља свих заинтересованих страна за решавање предходно наведених проблема.

Заједничким ангажовањем свих релевантних актера у локалној заједници, уз помоћ формираног **Савет за управљање миграцијама и трајна решења**, стварају се могућности за активно и координирано праћење проблема ове популације и њихово решавање кроз реализацију постављених циљева. Општи циљ, постављен Локалним акционим планом, а коме град Лозница у свом деловању увек тежи, су једнаке шансе и могућности и једнака права свих грађана који живе на њеној територији.

2. ШТА ЈЕ ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН ЗА РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА ИЗБЕГЛИХ, ИНТЕРНО РАСЕЉЕНИХ ЛИЦА И ПОВРАТНИКА?

У овом документу под процесом Локалног акционог планирања решавања проблема избеглих, интерно расељених лица и повратника по основу Споразума о реадмисији, подразумевамо процес доношења одлука о томе које промене значајне за живот избеглих, интерно расељених лица и повратника намеравамо да остваримо у свом локалном окружењу у току предвиђеног временског периода. Тај процес се заснива на идентификовању најбољег начина ангажовања капацитета свих социјалних актера у локалној заједници и планирању и реализацији Локалног акционог плана. Локални акциони план (у даљем тексту ЛАП) за решавање проблема избеглих, интерно расељених лица и повратника посматрамо као резултат процеса планирања или планску одлуку којом су дефинисани основни начини остваривања циљева развоја ове области живота локалне заједнице.

У оквиру овог документа, под избеглим и интерно расељеним лицима (ИРЛ) подразумевају се сва лица која су била изложена присилном напуштању својих домова и расељавању, због рата на простору бивших југословенских република и бомбардовања Косова и Метохије, укључујући и она лица која су у међувремену стекла статус држављана Републике Србије, али и даље имају нерешене егзистенцијалне проблеме настале у току избегличког статуса. Повратници су сви они грађани Републике Србије који су изгубили или нису имали право на боравак у земљама Европске уније (ЕУ).

Локални акциони план за решавање проблема избеглих, интерно расељених лица и повратника по основу Споразума о реадмисији у граду Лозници настао је као резултат учешћа у Пројекту **“Јачање капацитета институцијама Владе Републике Србије за управљање миграцијама реинтеграцију повратника”** (СВММ пројекат).

Општи циљ пројекта је проналажење решења на нивоу државе која ће пружити подршку Влади Републике Србије да на ефикасан и одржив начин одговори на потребе избеглих и интерно расељених лица. Пројекат финансира Европска Унија, а спроводи Међународна организација за миграције (ИОМ).

Корисници Пројекта су институције Владе Републике Србије које су надлежне за избегла, интерно расељена лица и повратнике: Комесаријат за избеглице Републике Србије, Министарство рада и социјалне политике, Министарство за дијаспору, Републички завод за статистику као и друга надлежна министарства, општинска или градска повереништва/повереници и општине/градови, Центри за социјални рад, чанови Савета за миграције и други релевантни представници локалне самоуправе.

Стратешки оквир Пројекта одређен је у складу са политиком и правцима деловања дефинисаном Националном стратегијом за решавање питања избеглих, интерно расељених лица и повратника као другим националним стратешким документима од значаја за ову област. У циљу координираног рада, коришћења научених лекција и најбољих пракси, овај Пројекат узима у обзир постојеће пројекте изградње капацитета на локалном нивоу, а нарочито оне који су у домену социјалне, економске и стамбене политике.

Креирање и спровођење ЛАП-а за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника овде се третира као део ширег механизма смањења сиромаштва и социјалне искључености осетљивих друштвених група.

Локални акциони план за унапређење положаја избеглих, интерно расељених и повратника града Лознице доноси се за период од четири (4) године, (2013 – 2016) године.

Процес израде ЛАП-а града Лознице, за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника заснива се на интерактивном приступу чије су основне методолошке карактеристике, да је:

---

1. Према Конвенцији УН о статусу избеглице (1951), избеглица је особа која из основаног страха да ће бити прогоњена због своје расе, националне припадности, припадности одређеној друштвеној групи или због политичког уверења, напустила је своју државу и не може или због поменутог страха не жели да се у њу врати. Појам избеглица је Протоколом из 1967 год. проширен и на особе које су биле изложене ратним страдањима или другим облицима насиља и зато одлучиле или биле принуђене да напусте своју државу.
  2. Не постоји правна дефиниција за интерно расељена лица као што постоји за избеглице. Међутим, извештај УН користи дефиницију: « интерно расељена лица су лица, или групе лица, који су били присиљени да побегну или да напусте своје домове или места уобичајног боравишта, апосебно као резултат или како би се избегли ефекти оружаног сукоба, генерализирана ситуацијама насиља, кршења људских права или природних катастрофа, и који нису прешли међународно признате државне границе. Зато што се налазе у границама своје земље, могућности њихове међународне заштите су ограничене. Иако их за разлику од избеглица, не штити Специјална конвенција УН, и даље их штите национални закони, међународно хуманитарно право и међународни правни акти у области људских права.
  3. Према Споразуму о реадмисији са ЕУ, повратник је лице које не испуњава или више не испуњава важеће услове за улазак, боравак или настањење на територији државе чланице ЕУ, уколико је доказано или ако је могуће на основу поднетих *prima facie* доказа веродостојно предпоставити да је то лице држављанин Републике Србије.
-

- **Локални** - спроведен у локалној заједници и уважава локалне специфичности;
- **Партиципативан** – у изради су укључени битни актери процеса друштвено организоване подршке избеглим, интерно расељеним лицима и повратницима у локалној заједници;
- **Утемељен** на реалним основама, расположивим ресурсима и потребама за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника;
- **Прилагођен ситуацији** у локалној заједници, актерима и позитивним променама којима се тежи;
- **Користи савремене методе** планирања и анализе свих важних елемената потребних за доношење одлука;
- **Подстиче одговоран однос** различитих друштвених актера у локалној заједници

За потребе процеса израде Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника коришћени су различити извори и начини прикупљања података: резултати анкете о потребама избеглих и интерно расељених лица рађена је од јуна до краја октобра месеца 2012.године, статистички подаци (попис становништва 2002. год,), различити извештаји и документи, подаци Комесаријата за избеглице и миграције Републике Србије, градског повереника за избеглице, Црвеног крста Лозница, локалних невладиних организација итд.

Процес израде плана спроведен је у периоду јун - новембар 2012. године.

3. ЗАХВАЛНОСТ УЧЕСНИЦИМА У ПРОЦЕСУ ИЗРАДЕ ЛОКАЛНОГ АКЦИОНОГ ПЛАНА

У циљу израде ЛАП-а за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника у граду Лозници формиран је градски **Савет за управљање миграцијама и трајна решења**, (који је именован градоначелник града Лознице), који чине представници локалне самоуправе као носиоци процеса и формалног доносиоца овог документа, укључујући и повереника за избеглице, као и институције система које се на локалном нивоу баве питањима избеглих, интерно расељених лица и повратника.

Улога Савета за управљање миграцијама била је да:

- Унапреди сопствене капацитете за планирање кроз одговарајуће обуке организоване од стране Комесаријата за избеглице и подржане од стране ИОМ-а (Међународне организације за Миграције);
- Креира планове и конкретне мере унапређења положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника;
- Обезбеди потребне податке непосредно од циљних група и социјалних актера у систему подршке избеглим, интерно расељеним лицима и повратницима;
- Размењује информације и учествује на састанцима од значаја за процес планирања;
- Примењује усвојене методе планирања током процеса планирања;
- Дефинише циљеве и правце развоја, као и да сарађује са различитим релевантним локалним и републичким актерима;
- Планира праћење и оцењивање успешности примене ЛАП-а;
- Ради на писању завршног документа;
- Иницира јавну расправу о нацрту документа и допринесе да финална верзија буде предложена Скупштини града на усвајање

Чланови Савета су:

1. др. Јездимир Вучетић – заменик градоначелника за председника Савета

За чланове:

2. Милан Илић – члан Градског већа
3. Јанко Алексић – члан Градског већа
4. Весна Мелезовић – секретар Црвеног крста Лозница
5. Радојка Станковић – Градска управа
6. Даница Вулић – Градска управа
7. Вера Унковић, Начелник одељења за финансије и друштвене делатности
8. Мирослав Степановић – директор Центра за социјални рад Лозница
9. Милица Павловић – Начелник одељења за градњу и планирање Лозница
10. Драгица Лакановић, Азил центар
11. Драган Станић – градска управа – Повереник Комесаријата за избеглице

Захваљујемо се свим члановима **Савета за миграције и трајна решења** на учешћу у процесу планирања.

Остали актери укључени у сам процес локалног акционог планирања били су представници различитих институција, организација и група, укључујући и групе потенцијалних корисника који су повремено учествовали у консултативном процесу. Посебну захвалност изражавамо Комесаријату за избеглице Републике Србије и ИОМ пројектном тиму.

4. САЖЕТАК - РЕЗИМЕ

Локални акциони план за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника града Лознице за временски период од 2013. до 2016. године, је стратешки документ Скупштине града Лознице заснован на свеобухватној анализи ситуације који изражава дугорочно опредељење локалне самоуправе да побољша услове становања и живота, као и могућности за трајну интеграцију избеглих, интерно расељених лица и повратника у локалну заједницу.

Према подацима Комесаријата за избеглице и миграције на дан 01.11.2012. године, у граду Лозници евидентирано је 1.544 избегла лица и 172 интерно расељена лица. Према доступним подацима, од потписивања Споразума о реадмисији са ЕУ 2007. године, у Лозницу се вратио 61 држављанин Србије који није имао, или је изгубио основ боравка. Од тога броја, преко канцеларије за реадмисију враћена је 31 особа, док је кроз програме организованог повратка који је реализовао ИОМ у град Лозницу враћено 30 особа, углавном из Немачке (програм GARP).

Општи циљ овог документа је унапређење социјално - материјалног положаја и животног стандарда избеглих, интерно расељених лица и повратника кроз програме стамбеног збрињавања и економског оснаживања кроз доходне активности, што ће дугорочно посматрано допринети и побољшању демографске ситуације у граду Лозници.

- У оквиру наведених општих циљева, овим ЛАП-ом, утврђују се **специфични циљеви:**
- * Специфични циљ 1: до краја 2016. године, решити стамбено питање за најмање 40 најугроженијих породица избеглих, интерно расељених лица и повратника кроз програм « Социјалног становања у заштићеним условима »; на парцели коју би обезбедио град Лозница;
  - * Специфични циљ 2: до краја 2016. године, у складу са мерама демографске политике града Лознице, стамбено збринути најмање 60 породица најугроженијих избеглих, интерно расељених лица и повратника кроз програм « Откупа кућа са окућницом »;
  - * Специфични циљ 3: до краја 2016. године, стамбено збринути најмање 100 породица избеглих, интерно расељених лица и повратника доделом пакета грађевинског материјала за завршетак започетих стамбених објеката или адаптацију постојећих неусловних објеката;
  - * Специфични циљ 4: до краја 2016. године, стамбено збринути најмање 20 породица избеглих, интерно расељених лица и повратника кроз програм доделе монтажних кућа (наведени број породица су већ власници парцела);
  - * Специфични циљ 5: до краја 2016. године, економски оснажити најмање 60 породица избеглих, интерно расељених лица и повратника кроз програм самозапошљавања, односно путем доделе средства за доходне активности у (алату, машинама, механизацији, опреми, пољопривреди и сл.),

Локални акциони план за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника има предвиђене аранжмане за имплементацију, праћење (мониторинг) и оцењивање успешности (евалуација).

За реализацију ЛАП-ом утврђених задатака-циљева током периода имплементације неопходна су средства у износу од око 2.170.000 Еура, која ће бити обезбеђена делом из буџета Града, а делом из других извора финансирања, републичких, страних и домаћих донаторских средстава.

SUMMARY

The Local Action Plan for improvement of the position of refugees, internally displaced persons and returnees (LAP) in the City of Loznica (2013 – 2016) is a local strategic document based on comprehensive situation analysis and long-term commitment of the local self-government to improve living conditions of refugees, internally displaced persons and returnees and to support their reintegration into the local community.

According to the official data, published by the Commissariat for Refugees of the Republic of Serbia on 1 november 2012, a number of individuals having the status of refugees were 1544, while the number of IDPs in Loznica was 172. Since 2007, when the Readmission Agreement between the Republic of Serbia and EU was signed, a total of 61 Serbian citizens have been readmitted. Out of this number 31 persons were readmitted through the KIRS Readmission Office, while 30 persons were returned through the Assisted Voluntary Returns Programs implemented by IOM (mainly from Germany - GARP program).

The overall objective of this LAP for the period 2013 – 2016 is to improve the standard of living and socio-economic situation of refugees, IDPs and returnees through the programs of economic strengthening and providing of permanent housing solutions for the most vulnerable families. In the long term, this will contribute to improvement of demographic situation in the City of Loznica.

Specific objectives:

Specific Objective 1: Until the end 2016 to provide accommodation for at least 40 refugee, IDP and returnee families through the framework of social housing units in protected environment with an option of purchasing or leasing.

Specific Objective 2: In line with the local population policy, until the end of 2016 to provide accommodation for at least 60 refugee, IDP and returnee families by purchasing households with yards;

Specific Objective 3: Until the end 2016 to provide permanent accommodation for at least 100 refugees, IDP and returnee families by supplying them with construction materials for adaptation or completion of the initiated construction work.

Specific Objective 4: Until the end of 2016 provide accommodation for at least 20 refugee, IDP and returnee families through provision of prefabricated houses.

Specific Objective 5: Until the end of 2016 to support economic strengthening of at least 60 refugees, IDPs and returnees through the employment generation programs, i.e. income generation grants.

The LAP comprises of implementation, monitoring and evaluation activities.

As it is estimated, a total budget for the four-year period is 2.170.000 Eura. The funds will be partially provided by the local-self-government as well as through other funds (national and international donor funds).

Поглавље I

ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ГРАДУ ЛОЗНИЦА

ГЕОГРАФСКИ ПОЛОЖАЈ

Град Лозница налази се на западу Србије, на десној обали реке Дрине, између Цера и Поцерине, Мачве и планина Гучева и Борање.

Заузима површину од 612 км², што чини 0,5% територије Републике Србије. Такође, обухвата 54 насељена места. Од укупне површине, 59 % је пољопривредно земљиште.

Најсевернија тачка Града налази се код Новог Села на 43°32' СГШ, док је најјужнија тачка Града код села Горња Борина на 19°13' СГШ. Град Лозница припада Мачванском округу захватајући 19 % његове територије. У рељефу града Лознице истичу се три маркантне целине: на северу Цер са Иверком, у средини басен Јадра са алувијалном равни Дрине, и на југу планински венац Гучева. Смештена између Цера и Иверка, на северу и североистоку, Влашића, на истоку, Гучева, Костајника и огранака Борање, на југу, а отворена према западу и северозападу, територија града Лознице топографијом подсећа на огроман амфитеатар – циновску потковицу. Заклоњена планинама и њиховим огранцима од хладних северних и источних ветрова. Лозница са околином представља својеврсну оазу жупног климата, по којем се приметно разликује од поднебља суседних предела. Климат Лознице и њене околине је веома погодан.

По водним ресурсима град Лозница је свакако међу првим у Србији. Њено водно богатство је значајно и разноврсно. Чине га површински водотоци – реке, подземне воде, обични и термо – минерални извори. Најзначајнији су: Дрина, Јадар, Лешница, Штира и Жеравија. Водно богатство и његову разноврсност на градском подручју употпуњују воде термоминералних извора. Најзначајније су воде Бање Ковиљаче, које се јављају у виду више извора, као и воде Бање Бадање.

Добар георгафски положај Лознице, омогућио је и добру саобраћајну комуникацију. Кроз Лозницу пролази главна саобраћајница Београд-Шабац-Лозница-Зворник-Тузла-Сарајево, односно Бијељина-Лозница-Мали Зворник-Љубовија-Бајина Башта-Ужице и даље до Црногорског приморја. Путем Лозница-Осечина-Ваљево-Лајковац излази на Ибарску магистралу. Кроз Лозницу пролази и железничка пруга Шабац-Зворник.

Сл.1 Локација града Лозница

Лозница има добар географско-саобраћајни положај.

Кроз Лозницу пролази главна саобраћајница Београд-Шабац-Лозница-Зворник-Тузла-Сарајево, односно Бијелина-Лозница-Мали Зворник-Љубовија-Бајина Башта-Ужице и даље до Црногорског приморја.

Путем Лозница-Осечина-Ваљево-Лајковац излази на Ибарску магистралу.

Кроз Лозницу пролази и железничка пруга Шабац-Зворник.

Демографски подаци

Према подацима са пописа из 1991. године у Лозници је живело 83.413 становника, док је по попису из 2002. године, тај број износио 86.413, што је представљало око 1,2 % укупног становништва Србије. Наведени подаци указују да се у периоду од 11 година, између два наведена пописа, број становника, за разлику од многих других општина и градова у Србији, повећао за око 3.6 %. Повећање броја становника у том периоду објашњава се великим миграцијама становништва из села и мањих места ка граду, али и великим приливом избеглих лица из Босне и Херцеговине и Хрватске.

Према прелиминарним резултатима пописа становништва, домаћинства и станова у Републици Србији из 2011. године, укупан број становника у Лозници био је 78.788, што је скоро 9 % мање него што је евидентирано на претходном попису. Основно обележје кретања становништва града Лознице током последње деценије је стална депопулација, нарочито када је реч о сеоским насељима.

Табела 1:

	Попис 1991.г.	Попис 2002,г.	Прелиминарни резултати пописа 2011.г.
Република Србија	7.581.437	7.498.001	
Мачвански округ	329.226	329.625	297.778
Град Лозница	83.413	86.413	78.788

Што се тиче старосне структуре становништва, приметан је тренд старења укупне популације. Контингент радно способног становништва током последњих година такође бележи пад. Према подацима Министарства рада, запошљавања и социјалне политике Републике Србије¹ процечна старост становништва у Лозници је 40,42 година. Удео млађих од 18 година у укупној популацији је 20,60 %, док је удео старијих од 65 година 15,51 %.

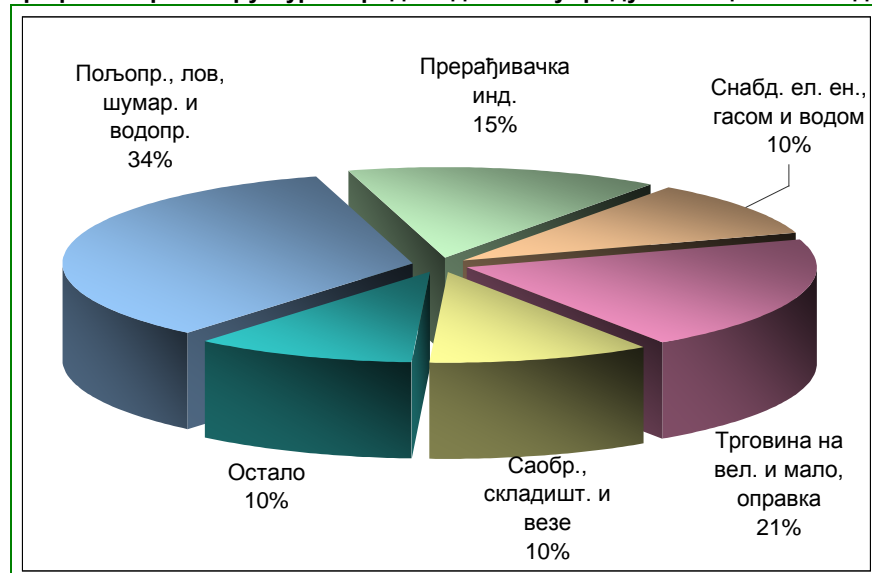
---

¹ Социјални профил општина у Републици Србији (2011)
<http://www.minrzs.gov.rs/cms/sr/component/content/article/293>

а) Економска ситуација

УКУПАН ОБИМ ПРОИЗВОДЊЕ

Графикон бр. 1 Структура народног дохотка у граду Лозница 2004. године, према делатности

Извор: Канцеларија за локални економски развој града Лозница

ПРОСЕЧНЕ ЗАРАДЕ

Табела 1. Упоредни преглед просечних зарада по запосленом по годинама.

	2002 (€)*	2003 (€)**	2004 (€)***	2005 (€)**** *	2006 (€)***** *	2007 (€)***** *	2008 (€)***** *	2009 (€)***** *
Просечна бруто зарада у Граду	109	138	164	170	224	340	367	323
Просечна бруто зарада у округу	161	198	231	249	309	403	436	367
Просечна бруто зарада у Србији	219	255	283	308	377	491	517	448
Просечна нето зарада у Граду	76	95	113	116	153	245	264	233
Просечна нето зарада у округу	112	137	159	170	211	290	313	264
Просечна нето зарада у Србији	152	177	194	210	258	351	371	322

* по просечном средњем курсу НБС за 2002. годину

** по просечном средњем курсу НБС за 2003. годину

*** по просечном средњем курсу НБС за 2004. годину

**** по просечном средњем курсу НБС за 2005. годину

***** по просечном средњем курсу НБС за 2006. годину

***** по просечном средњем курсу НБС за 2007. годину

***** по просечном средњем курсу НБС за 2008. годину

***** по просечном средњем курсу НБС за 2009. годину

ИНДУСТРИЈА

Данас град Лозница представља регионални центар динамичких привредних активности у којем се развија конкурентно пословање. Последње деценије на територији града забележен је интензиван развој малог и средњег предузетништва.

Главне индустријске гране су:

- * Текстилна индустрија
- * Прехрамбена и кондиторска индустрија
- * Прерада дрвета
- * Прерада метала
- * Грађевинска индустрија
- * Хотелијерство и угоститељство

Носиоци привредног развоја у граду Лозници су:

- * Golden Lady - Waly
- * STIM import
- * Nely
- * Radaljac company
- * DIV Chabros
- * Рудници и топионица
Зајача
- * Предузеће MN
- * Специјална болница Бања
Ковиљача
- * Бројна средња и мала
предузећа

Табела 2. Број предузећа по величини, 2008.

	Број предузећа				Удео у укупном броју предузећа истог сектора (%)			Удео у укупном броју предузећа (%)
	велика	средња	мала	укупно	велика	средња	мала	
УКУПНО	4	26	729	758				100

Извор: Канцеларија за локални економски развој града Лознице

Табела 3. Структура предузетничких радњи по делатностима, 2008.

	Број предузетничких радњи	Удео у укупном броју предузетничких радњи (%)	Број радника у предузетничким радњама	Удео у укупном броју радника у радњама (%)
УКУПНО	2.798	100	11.331	100

Извор: Канцеларија за локални економски развој града Лознице

Табела 4. Остварене инвестиције у послењих 5 година, 2008.

Бр	Назив компаније	Земља порекла	Тип инвестиције	Вредност инвестиције (€)	Број нових радних места	Година инвестиције
1	Golden Lady - Waly	Италија	гринфилд	60.000.000	1.000	2006-2008
2	DIVChabros	Италија	докапитализација	2.000.000	100	2008
3						
4						
	УКУПНО	/	/	62.000.000	1.100	/

Извор: Канцеларија за локални економски развој града Лознице

Табела 5. Друштвени производ предузећа, 2005.

	Општина (€)*	Округ (€)	Србија (€)
Друштвени производ	41.647.813	278.310.468	9.826.079.287
Друштвени производ по становнику	834	844	1.685

* по просечном средњем курсу НБС за 2005. годину

Извор: Канцеларија за локални економски развој града Лознице

Табела 6. Структура извоза према дестинацији.

- у USD

	2005	2006	2007
Земље централне и источне Европе	35.953	11.219	-
Европска Унија	13.704.880	8.012.951	18.628.863
САД и Канада	-	23.503	-
Бивше југословенске републике	6.761.733	9.002.178	8.178.396
Остало	567.835	422.173	705.194
Укупно	21.070.401	17.472.024	27.512.453

Напомена: У земље Централне и Источне Европе укључене су Албанија, Румунија и Бугаска, у бивше југословенске републике/ БИХ, Хрватска, Македонија и Црна Гора/ Европска унија обухвата земље које су 2004 ушле у ЕУ и обухватила је 25 чланица.

Извор: Канцеларија за локални економски развој града Лознице

Табела 7. Структура пољопривредног становништва према поседовању пољопривредног газдинства, полу и активности, 2002.

		Општина	Удео у укупном становништву општине (%)	Удео у пољ. становништву општине (%)
Становништво - укупно		86.413	100	/
Пољопривредно становништво	Укупно	8.732	10,10	100
	Мушко	4.531	5,24	53,74
	Женско	4.201	4,86	49,82
Пољопривредно становништво са газдинством	Укупно	7.692	8,90	91,22
	Мушко	4.003	4,63	47,47
	Женско	3.689	4,27	43,75
Активно пољопривредно становништво које обавља занимање	Укупно	5.885	6,81	69,79
	Мушко	3.298	3,82	39,11
	Женско	2.587	2,99	39,68
Индивидуални пољопривредници	Укупно	5.139	5,95	30,68
	Мушко	2.799	3,24	60,95
	Женско	2.340	2,71	33,20
Издржавано пољопривредно становништво	Укупно	2.847	3,29	27,75
	Мушко	1.233	1,43	33,76
	Женско	1.614	1,87	14,62

Извор: Канцеларија за локални економски развој града Лознице

б) Стање на тржишту рада

СТАНОВНИШТВО

Табела 8. Основни подаци о општини/граду и округу (површина и становништво), 2002.

	Површина (km ²)	Удео у укупној површини (%)			Број становника*	Удео у укупном броју становника (%)			Густина насељености(бр. станов./ km ²)
		Град	Округ	Србија		Град	Округ	Србија	
Урбана зона	3,06	0,57	0,28		26.203	30,32	28,79	0,26	6.766
Рурална зона	608,54	99,43	27,65		60.210	69,68	25,23	0,89	90
Град	612	100	18,75	0,69	86.413	100	26,22	1,15	141
Округ	3.264	/	100	3,69	329.625	/	100	4,4	97
Србија	88.361	/	/	100	7.498.000	/	/	100	96

* Попис 2002.

Табела 9. Структура становништва према типу насеља, 2002.

	Општина		Округ		Србија	
	Број	Учешће	Број	Учешће	Број	Учешће

		(%)		(%)		(%)
Градско становништво	26.203	30,32	91.014	27,61	4.225.895	56,36
Остало сатовништво	60.210	69,68	238.611	72,39	3.272.105	43,64
Укупно становништво	86.413	100	329.625	100	7.498.000	100

Извор: Канцеларија за локални економски развој града Лознице

Табела 10. Виртуални догађаји, 2007.

	Општина	Округ	Србија
Живорођени	716	2.756	68.102
Живорођени на 1000 становника	8,5	8,7	9,2
Умрли	993	4.557	102.805
Умрли на 1000 становника	11,8	14,4	13,9
Природни прираштај	-277	-1.801	-34.703
Природни приштај на 1000 становника	-3,3	-5,7	-4,7

Извор: Канцеларија за локални економски развој града Лознице

Табела 11. Старосни индикатори становништва, 2007.

	Општина	Округ	Србија
Просечна старост (године)	39,78	40,54	40,89
Очекивано трајање живота - мушкарци (године)	70,45	69,92	70,45
Очекивано трајање живота - жене (године)	76,17	75,09	75,82
Индекс старења*	88,04	96,45	103,17

* Индекс старења – представља однос старог (60 и више година) према младом (0-19) становништву.

Извор: Канцеларија за локални економски развој града Лознице

Табела 12. Полна структура становништва, 2002.

	Број становника у општини	Структура становништва у општини (%)	Структура становништва у округу (%)	Структура становништва у Србији (%)
Мушко	86.413	49,22	49,45	48,63
Женско	42.531	50,78	50,55	51,37
Укупно	43.882	100	100	100

Извор: Канцеларија за локални економски развој града Лознице

Табела 13. Структура становништва старог 15 и више година према школској спреми и писмености, 2002.

	Општина (број)			Општина (%)			
	укупно	мушкарци	жене	укупно	мушкарци	жене	
Укупно становништво (>15)	72.020	35.134	36.886	100	100	100	
Без школске спреме	укупно	5.818	968	4.847	8,08	1,34	6,92
	неписмени	3.505	351	3.154	4,87	0,49	4,50
1-3 разреда основне школе	укупно	1.708	529	1.179	2,37	0,73	1,68
	неписмени	25	7	18	0,03	0,01	0,03
4-7 разреда основне школе	9.298	4.347	4.951	12,91	6,04	7,07	
Основно образовање	16.050	7.825	8.225	22,29	10,87	11,75	
Средње образовање	32.388	17.715	14.673	44,97	24,60	20,96	
Више образовање	2.780	1.438	1.342	3,86	2,00	1,92	
Високо образовање	2.654	1.524	1.130	3,69	2,12	1,61	
Непознато	1.326	787	539	1,84	1,09	0,77	
Неписмени укупно	7.524	1.498	6.026	10,45	2,08	8,61	

Извор: Канцеларија за локални економски развој града Лознице

Табела 14. Демографска структура

	1981	1991	2002	2003	2004	2005	2006
Новорођени	1.273	987	949	967	938	1.267	1.191
Умрли	636	773	987	1.034	1.051	668	658
Природни прираштај	637	269	-38	-67	-113	599	533

Извор: Канцеларија за локални економски развој града Лознице

Табела 15. РАДНО СПОСОБНО СТАНОВНИШТВО ПО ПОПISУ ИЗ 2002 (од 15 - 64 год.)

Територија	УКУПНО	МУШКАРЦИ	ЖЕНЕ
Лозница	58.838	29.430	29.408
Процент		50,02	49,98

Извор: Национална служба за запошљавање, Филијала Лозница

Туризам

Град Лозница има изузетне потенцијале за развој туризма током целе године (здравственог туризма). Овде се, пре свега мисли на две бање – Бања Ковиљача и Бања Бадања – које уживају статус специјалних болница за рехабилитацију, али и интересантних туристичких дестинација.

Бања Ковиљача „Лепотица Подриња“, налази се у подножју планине Гучево, на десној страни реке Дрине. Представља једну од најпознатијих бања у Србији, захваљујући минералним сулфатима водама које поседују лековита својства, позната још из времена старих Римљана, али које су почеле да се користе у лечењу тек 1898. године. Данас је постала важан центар за рехабилитацију и за лечење ортопедских и неуролошких болести. Због тога је Бања Ковиљача веома значајна за развој туризма и економије града Лознице.

Поред Бање Ковиљаче постоји и Бања Бадања, која је статус „Специјалне болнице за рехабилитацију“, стекла 2004. године, и за коју се може очекивати да у будућности постане значајна туристичка дестинација.

На седам километара од Лознице, налази се Тршић, родно место Вука Стефановића Караџића, оца савременог српског језика. У знак сећања на њега, у Тршићу и Лозници, сваке године се одржава Вуков сабор, као једна од најзначајнијих и највећих културних манифестација у Србији. Такође, Тршић је и идеално место за одмор и рекреацију.

Оно што се у овом тренутку може уочити као главно ограничење за развој туризма у Лозници јесте лоше стање инфраструктуре, првенствено путне мреже. Иако је овај проблем заједнички за све привредне и остале друштвене активности у Лозници, он нарочито ограничава развој туризма.

Развојне карактеристике града Лознице

- Врло погодан географски положај
- Солидна путна мрежа
- Високо квалитетна урбанистичка локација
- Велики људски ресурси
- Просечан проценат образованог становништва
- Уређена индустријска зона
- Мала заступљеност индустријске производње

Предности града Лознице

- Град поред реке
- Доступност железничког саобраћаја
- Релативна близина главних (великих) градова, Београда, Новог Сада
- Близина граничних прелаза са Републиком Српском и БИХ
- Доступно грађевинско земљиште
- Развијен приватни сектор
- Развијен туризам
- Квалитетно обрадиво земљиште
- Реке
- Бројне шуме
- Налазиште метала и руда

Проблеми Лознице

Поред свих набројаних предности град Лозница, као и већина градова има својих проблема који се могу сврстати у неколико група:

1. Инфраструктурни проблеми, везани пре свега са саобраћај, канализацију, проблем депоновања отпада и сл;
2. Недостатак детаљних регулационих планова;
3. Неповољна старосна и професионална структура становништва, неповољан природни прираштај, велик број незапослених, пораст сиромаштва, велики број избеглих, интерно расељених лица и повратника са нерешеним стамбеним проблемом и немогућности решавања истог без помоћи шире друштвене заједнице

Лозница од 2008. године, има статус Града.

Органи града су:

- Скупштина града
- Градоначелник
- Градско веће
- Градска управа

Скупштина града има 59 одборника.

Градоначелника бира Скупштина града из реда одборника, на период од четири године, тајним гласањем.

Градско веће чине: градоначелник, заменик градоначелника, као и 10 чланова Градског већа.

Градска управа за обављање послова из надлежности образовала је следећа одељења:

1. Одељење за рад органа града и заједничке послове
2. Одељење за општу управу
3. Одељење за привреду
4. Одељење за финансије и друштвене делатности
5. Одељење за планирање и изградњу
6. Одељење за инспекцијске послове
7. Одељење локалне пореске администрације
8. Одељење за локални економски развој

ИНФОРМАЦИЈА О ИЗБЕГЛИМ, ИНТЕРНО РАСЕЉЕНИМ ЛИЦИМА И ПОВРАТНИЦИМА У ГРАДУ ЛОЗНИЦА

Географски положај града Лознице, близина граничног прелаза „Трбушница - Шепак“, релативна близина граничног прелаза „Каракај“ код Малог Зворника, као и велики број родбинских веза како за велики број лица из БИХ тако и једним делом за лица из Републике Хрватске и Републике Српске Крајине (РСК) битно је утицало да велики број избеглих и прогнаних лица одабере град Лозницу као крајњу дестинацију за своје ново боравиште.

Број избеглих лица након избијања ратних дејстава на простору бивше СФРЈ од 1991. године, имао је узлазни тренд, тако да је највећи број тих лица био евидентиран на попису 1996. године, и износио је 26.734 избегла лица.

Коначним решавањем свог избегличког статуса, добровољном репатријацијом, локалном интеграцијом након добијања држављанства (држављанства СРЈ, СЦГ и РС), одласком у треће земље, од 1999. године, тај број почиње да се смањује. Према подацима повереништва за избеглице града Лознице око 7.500 лица се одлучило за повратак у земљу порекла или пак за исељење у треће земље.

Ову констатацију најбоље потврђују подаци са пописа избеглица из 2001. године, када је у то време у општини Лозници пописано 14.535 избеглих и прогнаних лица, а најдрастичнији пример ове тврдње је задња регистрација која је била у временском периоду од 27.11.2004. до 25.01.2005. године, на коју се одазвало 4.596 лица.

Од тог броја 2.338 избеглих лица је добило потврду о продуженом избегличком статусу а самим тим и нове избегличке легитимације, а за 2.258 избеглих лица укинут је избеглички статус по службеној дужности.

Након спроведене анкете о потребама избегличких породица на територији града Лознице од 11.06.2012. године, одазвало се 280 избегличких и 17 породица интерно расељених лица, као и 14 породица бивших избеглих лица која су смештена у објектима за « Социјално становање у заштићеним условима » у Лозници ул. Кајмакчаланска бб.

Од потписивања Споразума о реадмисији са ЕУ 2007. године, у Повереништво града Лознице се евидентирала једна шесточлана породица, претпоставке су да таквих лица има око тридесетак.

ПОВРАТНИЦИМА НА ПОДРУЧЈУ ГРАДА ЛОЗНИЦЕ

- 23.08.1991. године, долазак првих избеглих лица из Републике Хрватске;
- 1996. године, попис Републичког Комесаријата за избеглице - 26.734 избеглих лица;
- Укупан број евидентираних лица од 1992. до 1998. године, који су избегли са територије бивше СФРЈ:

Избеглице из БиХ, Републике Хрватске и Словеније	20.946
Прогнаника из Републике Српске Крајине (РСК)	1.276
Укупно	22.222

- 2001. године, попис Републичког Комесаријата за избеглице – 14.535 избеглих и прогнаних лица;
- Са Косова и Метохије на територији општине Лозница евидентирано је 215 интерно расељених лица, а сада на територији града Лознице борави 172 интерно расељена лица;
- На регистрацију избеглих лица у временском периоду од 27.11.2004. до 25.01.2005. године, одазвало се 4.596 лица;
- Пресек пред израду Локалног акционог плана (ЛАП) за 2009. – 2013. годину, по подацима Републичког Комесаријата за избеглице у Београду - 1.990 избеглих лица, а за 2013. – 2016. годину, - 1. 544 избегла лица.
- Према подацима поверлиштва за избеглице града Лознице, на дан 01.11.2012. године, евидентирано је 1.544 избегла лица;
- Према подацима поверлиштва за избеглице града Лознице, на дан 01.11.2012. године, евидентирано је 172 интерно расељена лица са Косова и Метохије;
- Према подацима поверлиштва за избеглице града Лознице, на дан 01.11.2012. године, евидентирана је једна шесточлана породица повратника.

Поред великог броја избеглих лица која су боравила у граду Лозници, што је захтевало у великој мери ангажовање људских и материјалних ресурса око њиховог прихвата, смештаја, материјалне помоћи и сл. у Лозници је био стациониран један од четири прихватна центра у Републици Србији, „Прихватни центар“ у Бањи Ковиљачи кроз који је прошло преко 50.000 људи, којима је требало указати примарну помоћ (медицинску, помоћ у храни и друге видове помоћи), што је додатно оптеретило постојеће ресурсе.

С циљем сагледавања социјалне структуре избегличке популације на територији града Лознице прикупљањем података, о овој категорији становништва дошло се до следећих података :

- Да се, 44 породице избеглих лица пријавиле за изградњу објекта за « Социјално становање у заштићеним условима »;
- Да се, 91 породица избеглих лица као и 7 породица интерно расељених лица пријавило за програм « Откуп кућа са окућницом »;
- Да се, 17 породица избеглих лица као и 3 породице интерно расељених лица пријавило за програм доделе Монтажних кућа, (ове породице су власници плацева);
- Да се, 128 породица избеглих лица као и 7 породица интерно расељених лица пријавило за доделу грађевинског материјала путем завршетка започете градње или адаптације постојећих објеката;
- Да међу избеглим и интерно расељеним лицима има велики број незапослених, што има за последицу повећање сиромаштва;
- Да је, висока старосна структура ове популације;
- Да је, релативно низак ниво образовања међу овом популацијом;
- Пасивност избеглих, интерно расељених лица и повратника по питању интеграције у локалну средину

Из свега претходно наведеног може се закључити да су два проблема доминантна када је у питању избегличка популација а то су:

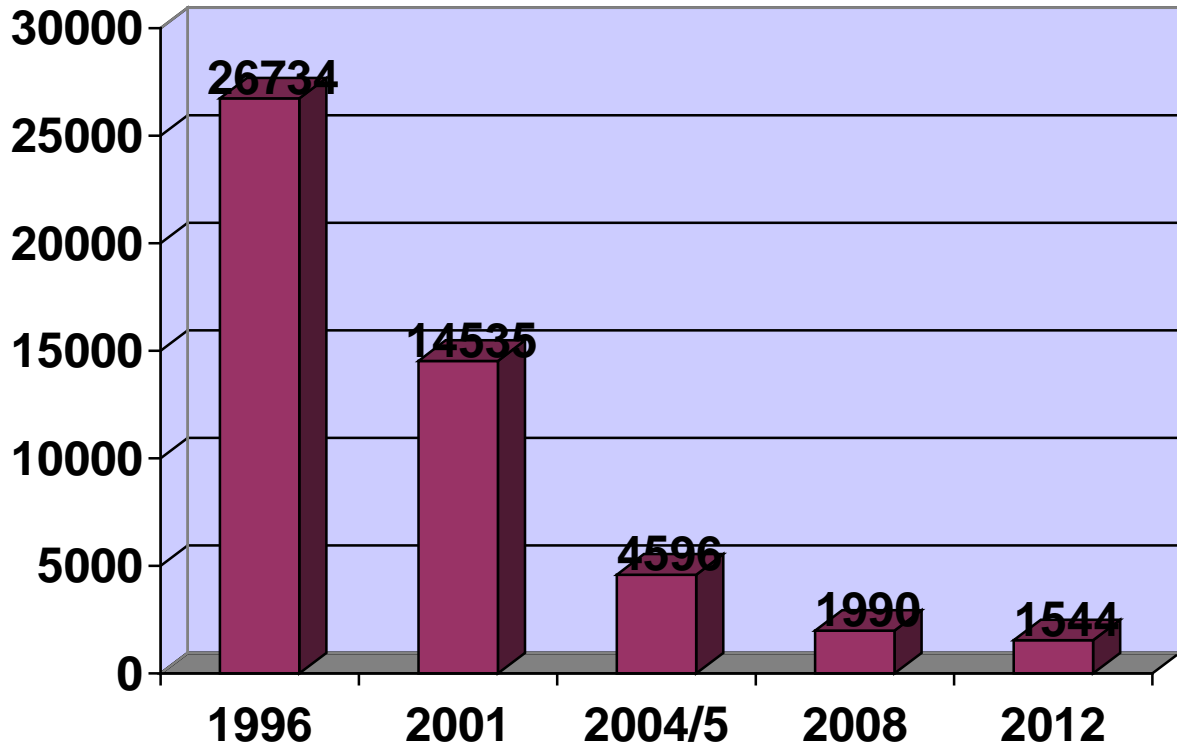
-нерешено стамбено питање

-проблем незапослености и повећање сиромаштва

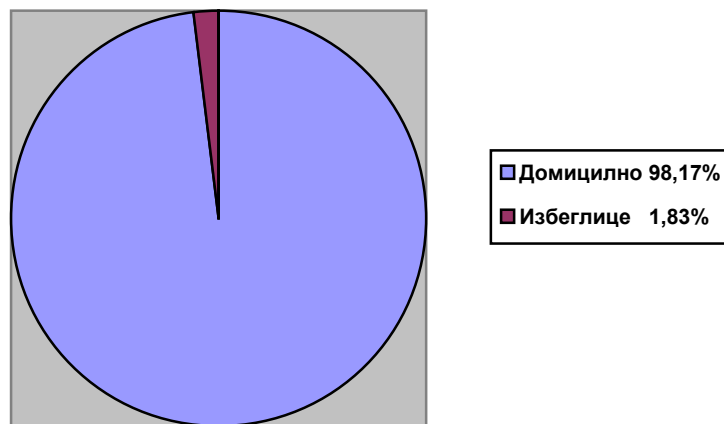
Да бисмо извели одговарајуће релевантне закључке дајемо табеларни приказ полне, старосне и образовне структуре избегличке популације као и њиховог радног статуса :

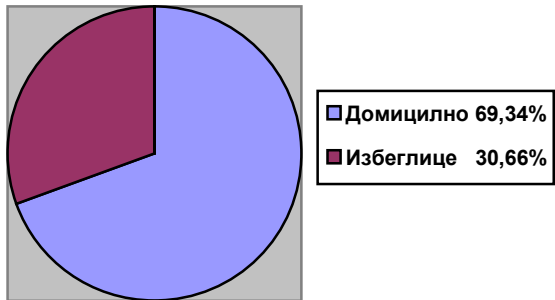
Приказ: Смањење броја избеглих лица на територији града Лозница од 1996. до 2012. године

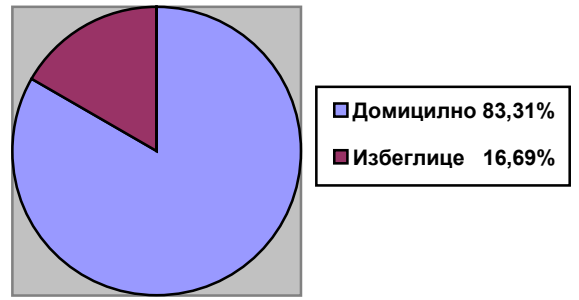
Приказ: Однос броја избеглих лица у односу на домицилно становништво

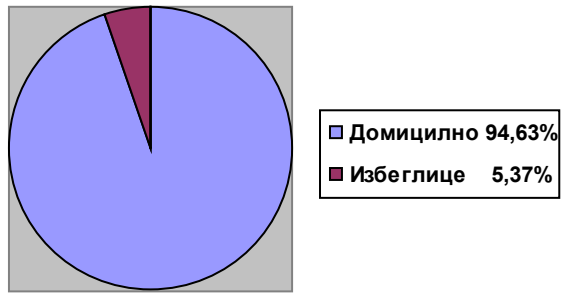
2012

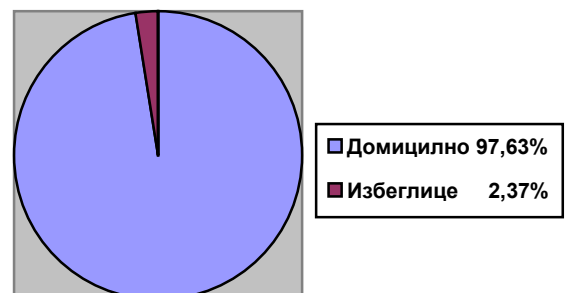
1996

2001

2004/5

2008

ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗИ СТРУКТУРА ИЗБЕГЛИЧКЕ ПОПУЛАЦИЈЕ

Табела 1. - Полна структура

ПОЛ	БРОЈ ИЗБЕГЛИХ ЛИЦА	%
МУШКИ	708	45,85
ЖЕНСКИ	836	54,15
УКУПНО:	1544	100

Графикон 1. - Полна структура

Графикон 1. Полна структура избеглих лица на нивоу града Лозница

Табела 2. - Старосна структура

СТАРОСТ (ГОДИНЕ)	БРОЈ ИЗБЕГЛИХ ЛИЦА	%
0-6	/	/
7 – 14	151	9,77
15-18	80	5,18
19-65	1006	65,16
65 И ВИШЕ	307	19,89
УКУПНО:	1544	100%

Графикон 2. - Старосна структура

Графикон 2. Старосна структура избеглих лица на нивоу града Лозница

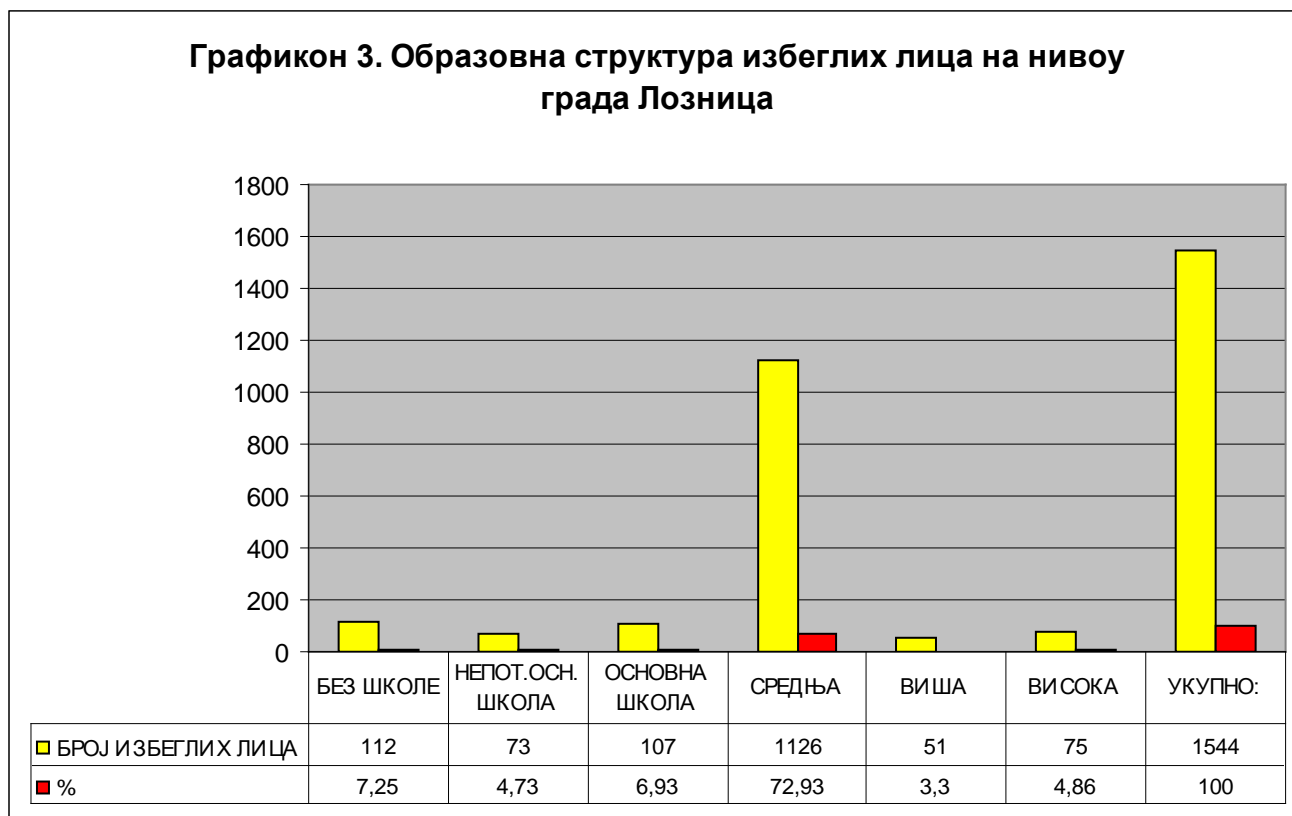

Табела 3. - Образовна структура

ШКОЛСКА СПРЕМА	БРОЈ ИЗБЕГЛИХ ЛИЦА	%
БЕЗ ШКОЛЕ	112	7,25
НЕПОТ.ОСН.ШКОЛА	73	4,73
ОСНОВНА ШКОЛА	107	6,93
СРЕДЊА	1126	72,93
ВИША	51	3,30
ВИСОКА	75	4,86
УКУПНО:	1544	100

Графикон 3. - Образовна структура

Графикон 3. Образовна структура избеглих лица на нивоу града Лозница

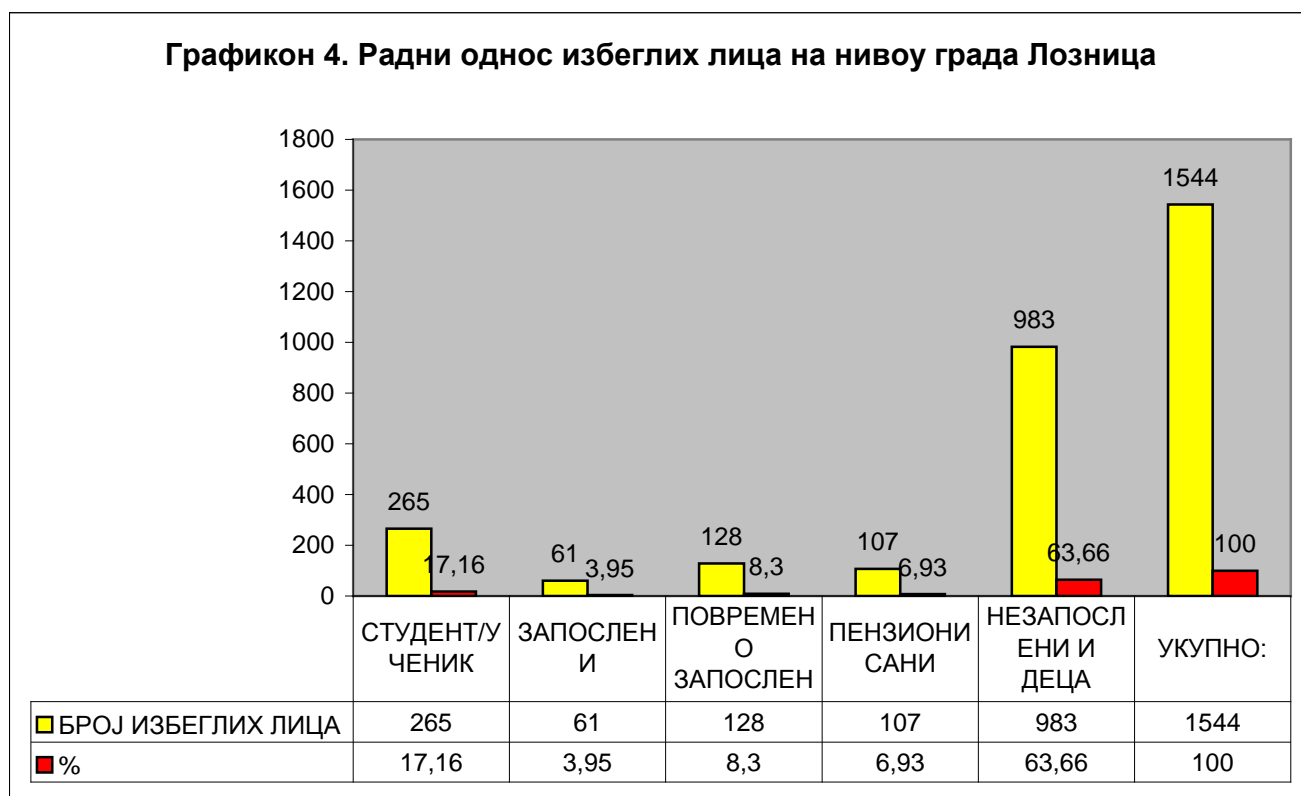

Табела 4. - Радни однос

СТАТУС ЛИЦА	БРОЈ ИЗБЕГЛИХ ЛИЦА	%
СТУДЕНТ/УЧЕНИК	265	17,16
ЗАПОСЛЕНИ	61	3,95
ПОВРЕМЕНО ЗАПОСЛЕНИ	128	8,30
ПЕНЗИОНИСАНИ	107	6,93
НЕЗАПОСЛЕНИ И ДЕЦА	983	63,66
УКУПНО:	1544	100

Графикон 4. - Радни однос

Графикон 4. Радни однос избеглих лица на нивоу града Лозница

Као последица кулминације Албанског сепаратизма од 1999. године на Косову и Метохији, на подручју града Лознице привремено боравиште је нашао и већи број интерно расељених лица. Временом се тај број смањивао услед миграције ИРЛ ка југу Србије из опште познатих разлога (могућност обиласка некретнина на КиМ, лакшег контакта са родбином која није избегла, преузимање плате оних који су били у радном односу у јавним предузећима и сл), да би приликом регистрације ИРЛ, 2000. године, било регистровано 215 лица. Према подацима Комесаријата за избеглице и миграције на дан 01. новембра. 2012. године, број регистрованих интерно расељених лица је 172.

И поред низа различитих програма подршке избеглицима и интерно расељеним лицима који су реализовани током претходних година на територији Лознице још увек има велики број избеглица и интерно расељених лица који су поред материјалног сиромаштва, суочени су и са низом других проблема, као што су: проблеми у приступу основним људским правима и услугама, разним правним проблемима и психо-социјалним проблемима услед друштвеног искључења, маргинализације, дискриминације и др.

Када се говори о материјалном сиромаштву, процене и истраживања која су рађена и која су коришћена у изради Стратегије за смањење сиромаштва (WFP ,CES MECON 2000) показују да је сиромаштво у наведеним категоријама дупло веће него у укупној популацији (око 12 % људи у укупној популацији и око 25 % међу избеглицима и ИРЛ је на линији или испод линије сиромаштва у Србији). Нагли прекид (промене) социјалног, економског и културног контекста у ком живе ставио их је у позицију ускраћености свих врста ресурса: прихода, имовине, друштвених мрежа и емотивне сигурности. Они се осећају као људи који нигде не припадају.

Проблеми правне природе код избеглих и ИРЛ су бројни, почевши од непотпуне документације, немогућности прибављања документације у земљи порекла, имовинских права, уништеној - узурпираној имовини у земљи порекла, смањеној слободи кретања, немогућност повратка у земљу порекла, проблеми који су иницирани преузимањем држављанства Републике Србије, при чему се решавањем правног статуса социјални и материјални положај није битно изменио. Решавање ових проблема превазилази ресурсе на локалном нивоу. Комесаријат за избеглице, неке НВО, СДФ (Српски демократски форум), Група 484, Праксис, Групе самопомоћи међу избеглим и ИРЛ баве се овом проблематиком и међусобно су добро повезане.

Поред великог броја избеглих и интерно расељених лица која су боравила у граду Лозници, што је захтевало у великој мери ангажовање људских и материјалних ресурса око њиховог прихвата, смештаја, материјалне помоћи и сл. у Лозници је био стационаран један од четири прихватна центра у Републици Србији - „Прихватни центар“ у Бањи Ковиљачи кроз који је прошло преко 50.000 људи, којима је требало указати примарну помоћ (медицинску, помоћ у храни и друге видове помоћи), што је додатно оптеретило постојеће ресурсе. У току 2006. године извршена је адаптација и реконструкција КЦ „Прихватни центар“ у Бањи Ковиљачи за потребе тражиоца азила на основу одлуке Владе Републике Србије у Центар за азил.

Званично отварање Центра за азил у Бањи Ковиљачи било је 20.12.2008. године, и од тада Комесаријат за избеглице Републике Србије започео је руковођење центром

Осим прихватног центра на подручју општине Лозница, сада града Лозница налазило се пет (5) регистрованих колективних центара и то:

- КЦ „Прихватни центар“ у Бањи Ковиљачи;
- Вила „Босна“ у Бањи Ковиљачи;
- Вила „Ковиљача“ у Бањи Ковиљачи;
- Хотел „Београд“ у Бањи Ковиљачи;
- КС „Зајача“ у Зајачи

Свих пет колективних центара, у којима је према проценама боравило је преко 500 избеглих, прогнаних и интерно расељених лица, затворено је уз сагласност Републичког Комесаријата у Београду а уз подршку УНХЦР –а и италијанске невладине организације ИНТЕР – СОС у 2004. и 2005. години. За сва избегла, прогнана и интерно расељена лица која су боравила у овим колективним центрима обезбеђен је алтернативни смештај или други видови помоћи, као што су:

- Други колективни центри у Републици Србији;
- Геронтолошки центар за стара лица;
- ПИ - КАП програм (новац, роба, бела техника итд.);
- Грађевински материјал;
- Откуп сеоских домаћинастава са окућницом;
- Смештај у објекте за „Социјално становање у заштићеним условима“ у Лозници

На подручју града Лознице тренутно не постоји ниједно регистровано удружење избеглих или интерно расељених лица, али је у једном кратком временском периоду у 2003. години, једно удружење покушало да функционише на овим просторима али без резултата и врло брзо је престало са радом.

Повереништво за избеглице и миграције у Лозници је временском периоду од 11.06. – 31.10.2012. године, спровело анкету о потребама избеглих и интерно расељених лица, којом је обухваћено 280 породице избеглих и тзв. бивших избеглих лица са укупно 868 члана породице као и 17 породица интерно расељених лица са укупно 61 чланом породице.

Према доступним подацима, од потписивања Споразума о реадмисији с ЕУ 2007. године, у Лозницу се вратио 61 држављанин Србије који није имао, или је изгубио основ боравка. Од тога броја, преко канцеларије за реадмисију враћена је 31 особа, док је кроз програме организованог повратка које је реализовао ИОМ у Град Лозницу враћено 30 особа, углавном из Немачке (програм GARP). Имајући виду да не постоје систематски и ажурирани подаци о овој популацији, постоји могућност да је број повратника ипак знатно већи, иако је према подацима Повереништва само једна породица званично регистрована.

Поглавље 3

АНАЛИЗА СИТУАЦИЈЕ, ЗАКЉУЧЦИ И ПРЕПОРУКЕ

Анализа ситуације у којој се решава питање положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника обухвата четири врсте квалитативних анализа:

1. Преглед документације релевантне за питање избеглих, интерно расељених лица и повратника
2. Анализа стања
3. Анализа заинтересованих страна
4. Анализу проблема са закључцима

3.1. Преглед документације обухватио је неколико кључних међународних, националних и других стратешких докумената релевантних за ову област као и актуелни законски оквир који регулише питања избеглих лица у Републици Србији и то су:

- * Конвенција UN о статусу избеглица (1951)
- * Женевска конвенција која регулише рад Црвеног крста (1949)
- * Национална стратегија за решавање питања избеглих и интерно расељених лица (2002 год. ревизија март 2011. год, за период 2011 – 2015. године)
- * Закон о избеглицама (1992)
- * Стратегија за смањење сиромаштва (2003)
- * Национална стратегија одрживог развоја (2008)
- * Национална стратегија привредног развоја Републике Србије 2006-2012
- * Национална стратегија запошљавања 2005-2010
- * Стратегија регионалног развоја 2007-2012
- * Стратегија развоја пољопривреде
- * Стратегија развоја социјалне заштите 2005

Актуелни законски оквир за питање избеглица је Закон о избеглицама. С обзиром на уочену потребу да тај Закон боље прати актуелне потребе и питања избеглица, у мају 2010. године, усвојен је Закон о изменама и допунама Закона о избеглицама.

Национална стратегија за решавање питања избеглих и интерно расељених лица (2002. год, и ревизија март 2011. год.), дефинише основне правце деловања – обезбеђивање услова за повратак и локалну интеграцију, што је у потпуности у складу са међународно прихваћеним циљевима за решавање положаја ове групе грађана.

Остале наведене националне стратегије пружају основу и дају смернице за развијање мера и акција у области локалне интеграције избеглих и интерно расељених лица, односно локалне интеграције повратника, којима се може допринети унапређењу њиховог животног стандарда и укупног друштвеног положаја.

Локална стратешка документа значајна за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника у граду Лозници су:

- Стратегија одрживог развоја града Лознице (2012. – 2022 године,);
- Стратегија социјалне заштите града Лознице (2008. – 2012. године,);
- Локални акциони план за младе (2010. – 2014. године,);
- Локални акциони план за запошљавање (2012. година,)
- Локални акциони план за решавање проблема избеглих, прогнаних и интерно расељених лица на територији града Лознице за период од 2009. до 2013. године.

Програми и пројекти који су реализовани до сада у граду Лозница су следећи:

Редни број	Број избегличких породица укључених у трајну интеграцију	Брсте пројекта и помоћи	Донатори и организације	Вредност донације
1.	Четрдесет две (42) породице Тридесет (30) породица Осам (8) породица	Додела грађевинског материјала за градњу нових започетих кућа са свом потребном документацијом	- МОВИМОНДО - ИНТЕР – СОС -ЕВРОПСКА ПЕРСПЕКТИВА	ОКО - 77.500 ЕУРА - 80.000 ЕУРА - 32.000 ЕУРА
2.	Осам (8) породица	Адаптација и реконструкција старих кућа са свом потребном документацијом	-МОВИМОНДО	17.000 ЕУРА
3.	Шест (6) породица	Откуп сеоских домаћинстава са окућницом са свом потребном документацијом	МЕЂУНАРОДНА ОРГАНИЗАЦИЈА ЗА МИГРАЦИЈУ (И.О.М.)	42.000 ЕУРА
4.	Седамнаест (17) породица	Пољоприврени програм	ХУМАНИТАРНА ОРГАНИЗАЦИЈА ЗА ПОБОЉШАЊЕ ОПШТИХ ЖИВОТНИХ УСЛОВА „ВИЗИЈА“	21.000 ЕУРА
5.	Двадест (20) породица Дванаест (12) породица	Доходовни пројекти	-МОВИМОНДО -ЕВРОПСКА ПЕРСПЕКТИВА	5.000 ЕУРА 10.000 ЕУРА
6.	Три (3) објекта Двадесетједна (21) породица	Изградња објеката за „Социјално становање у заштићеним условима“	-СДЦ -ХОУСИНГ ЦЕНТАР -УНХЦР -ЕВРОПСКА АГЕНЦИЈА ЗА РАЗВОЈ И РЕКОНСТРУКЦИЈУ	ОКО 330.000 ЕУРА
7.	Један (1) објекат	Адаптација и реконструкција Прихватног центра у Бањи Ковиљачи	-УНХЦР -ИНТЕР СОС	ОКО 220.000 ЕУРА
8.	Пет (5) објеката	Затварања Колективних центара у Б.Ковиљачи и Зајачи и прелазак избеглих и ИРЛ у приватни смештај	-РЕПУБЛИЧКИ КОМЕСАРИЈАТ ЗА ИЗБЕГЛИЦЕ -УНХЦР ИНТЕР СОС	-Смештај у Геронтолошке центре -Одлазак у иностранство -Пи-Кап програм -Премештај у друге КЦ у Републици Србији

:

1. Завршена градња 5 монтажних кућа за избегличке породице које су биле власници грађевинских парцела (овај програм реализовали су Комесаријат за избеглице Републике Србије и повереништво за избеглице града Лознице у сарадњи са међународном организацијом за миграције И.О.М - ом и УНХЦР – ом). Висина донације износила је укупно око 62.500 ЕУРА;
2. Извршена је расподела грађевинског материјала за 35 избегличких и 6 интерно расељених породица на име стварања односно побољшања услова становања и живота, на основу уплаћених новчаних средстава од стране Комесаријата за избеглице Републике Србије и делом учешћа локалне самоуправе из буџета града у укупном износу од 3.811.141,64 динара, тачније Комесаријат за избеглице Републике Србије уплатио је 3.635.000,00 динара, а локална самоуправа 176.141,64 динара;
3. Извршен откуп домаћинстава са окућницом за 7 избегличких породица у износу од око 50.000 Еура, у сарадњи са Комесаријатом за избеглице Републике Србије и донатором ИНТЕР – СоС -ом;
4. У сарадњи са италијанском невладином организацијом ИНТЕР СоС, такође обезбеђена донација у доходовним активностима за 3 избегличке породице у противвредности од по 180.000,00 динара (пољопривредни програм, машине, алати који су дистрибуирани на адресе корисника);
5. Такође, у сарадњи са италијанском невладином организацијом ИНТЕР СоС релизована дистрибуција грађевинског материјала за 3 избегличке породице у противвредности од око 12.000 Еура;
6. Комесаријат за избеглице Републике Србије у сарадњи са Владом Републике Србије на име **Доходовних активности и економског оснаживања осамостаљивања породица избеглих и интерно расељених лица** и на територији града Лознице уплатио новчани износ од 1.350.000,00 динара, а локална самоуправа учествовала је са 107.200,00 динара, тако да је укупан износи за ову врсту донације 1.457.200,00 динара. Ову врсту донације добило је 13 породица избеглих и интерно расељених лица;
7. Повереништво за избеглице у сарадњи са Комесаријатом за избеглице Републике Србије и УНХЦР – ом, реализовало за 3 избегличке породице **Откуп домаћинстава са окућницом** и за 6 избегличких породица **Доходовне активности** у укупном износу од 3.440.000,00 динара, од чега је Комесаријат за избеглице Републике Србије уплатио 3.255.200,00 динара, а локална самоуправа из буџета града Лознице издвојила је 184.800,00 динара.

Најважнији закључци ове анализе су:

- Национална стратегија за решавање питања избеглих и интерно расељених лица (2002. ревизија март 2011. год.), дефинише основне правце деловања-обезбеђивање услова за повратак и обезбеђивање услова за локалну интеграцију, што је посебно у складу с међународно прихваћеним циљевима за решавање положаја ове групе грађана, али недостаје јој актуелизација и усклађивање са реалним стањем;
- Национална стратегија за управљање миграцијама (2009. год.), дефинише планско и организовано управљање миграцијама праћењем спољних и унутрашњих миграционих кретања, и спровођења активности које ће довести до подстицања регуларних и сузбијања нерегуларних миграција, као и решавање проблема избеглица и интерно расељених лица, ефикасни и ефективни прихват и одржива социо-економска реинтеграција повратника-грађана Републике Србије по основу споразума о реадмисији;
- Национална стратегија реинтеграције повратника по споразуму о реадмисији (2009) утврђује приоритетне области, као што су: издавање личних докумената, решавање питања смештаја, стварање могућности за запошљавање и остваривање других права, као што су право на здравствену заштиту, образовање, социјалну и породично-правну заштиту итд. Одсуство координације и размене информација о повратницима представља озбиљну сметњу у регистрацији лица која се враћају по основу реадмисије, утврђивању њихових потреба и пружању адекватне заштите ради њиховог укључивања у нову средину;
- Остале наведене националне стратегије пружају начелну основу и дају смернице за развијање мера и акција у области локалне интеграције избеглих и интерно расељених лица којима се може допринети унапређењу њиховог животног стандарда и укупног друштвеног положаја;
- Локална стратешка документа указују на проблем избеглих, интерно расељених лица и повратника у Лозници као и на значај њихове интеграције, односно реинтеграције у локалној заједници;
- Програми и пројекти за избегла и интерно расељена лица који су до сада реализовани, као и они који су у току, бавили су се решавањем следећих питања: становање, економско оснаживање, лична документација, спајање раздвојених породица и социјално-правна подршка. Ови програми и пројекти дају дирекције и за будући рад на унапређењу положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника;
- Активности у будућем периоду требало би да буду усмерене на успоровање негативних трендова у кретању укупног број становника и спречавање даљег погоршања виталних карактеристика популације, као и на стварање услова за повећање степена запослености;
- На основу прикупљених података путем анкете дошло се до сазнања да око 295 избегличких и интерно расељених породица које су по свим показатељима најугроженија, не могу решити своје стамбено питање у граду Лозници без помоћи друштвене заједнице.

Из свега предходно наведеног може се закључити да су два проблема доминантна када је у питању избегличка популација а то су:

-нерешено стамбено питање

-проблем незапослености и повећање сиромаштва

3.2 Анализа стања (SWOT анализа)

Анализа стања у локалној заједници по питању унапређења положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника извршена је кроз идентификацију досадашњих активности и резултата, те кроз сагледавање капацитета и слабости локалне заједнице, могућности и препрека са којима се сучава. Анализа је урађена коришћењем SWOT технике.

Унутрашње снаге локалног система	Унутрашње слабости локалног система
<ul style="list-style-type: none"> - Подршка Градске управе и релевантних локалних институција; - Постојање локалних стратешких докумената који такође обухватају циљну групу ЛАП –а; - Постојање посебне буџетске линије; - Постојање ажурне базе податка о избеглим и интерно расељеним лицима; - Постојање локације за градњу објекта за Социјално становање у заштићеним условима; - Велики број избеглих и интерно расељених лица активно ради на решавању стамбених проблема (или поседују земљиште за градњу са потребним дозволама или је већ започета самостална градња); - Искуство у сарадњи са донаторима и међународним партнерима 	<ul style="list-style-type: none"> - Ограничена и недовољна средства локалне самоуправе за трајно решење проблема ове циљне групе; - Депопулација и старење становништва; - Висока стопа незапослености у локалној заједници; - Неадекватна образовна структура ове популације; - Елементарно сиромаштво у порасту; - Непостојање базе података о броју и потребама повратника
Спољашње могућности	Спољашње препреке
<ul style="list-style-type: none"> - Постојање политичког консензуса за решавање проблема избеглих, интерно расељених лица и повратника на националном нивоу, као и постојање релевантних стратешких докумената; - Постојање регионалног пројекта за трајно решавање стамбених проблема избеглих и интерно расељених лица; - Постојање програма за запошљавање НСЗ на републичком нивоу; - Доступност ИРА фондова; - Активности и програми КИРС – а; 	<ul style="list-style-type: none"> - Лоша глобална економска ситуација; - Спора имплементација националних стратегија и планова; - Постепено смањење донаторских фондова; - Тренд вишестрких повратника

Најважнији закључци анализе стања

- Локална самоуправа је отворена да заједно са осталим актерима ради на унапређењу положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника. Главне снаге локалне заједнице релевантне за питање ове популације су: политичка воља и подршка градске структуре власти и стратешки приступ развоју Града у различитим областима. С обзиром на лошу економску ситуацију у Лозници и актуелне проблеме које са собом носи глобална економска криза, евидентиран је велики број незапослених. Неускађеност школског образовног система и неадекватна образовна струка са потербама привреде отежава економски положај ове категорије и њихово запослење.

- Најзначајније спољашње могућности, које из ширег друштвеног окружења делују на питање избеглих, интерно расељених лица и повратника у локалној средини су: политички консензус на националном нивоу за решавање питања избеглих, интерно расељених лица и повратника, активности и програми КИРС –а, приступ ИРА фондовима и постојање регионалног стамбеног програма. Као важне препреке из спољашњег окржења које би требало узети у обзир у процесу

даљег планирања, идентификоване су следеће: лоша глобална економска ситуација и постепено смањење донаторских фондова намењених овим питањима;

-Искусство установа, невладиних организација и локалне самоуправе у спровођењу пројеката отвара могућност добијања донаторских средстава која су неопходна за испуњење свих активности Локалног акционог плана, што би требало да допринесе превазилажењу препрека као што су неповољна политичка и економска ситуација у земљи.

3.3 Анализа заинтересованих страна:

Анализом заинтересованих страна идентификоване су кључне заинтересоване стране за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника у граду Лозници, које су диференциране на крајње кориснике ЛАП – а (различите групе избеглих, интерно расељених лица и повратника) и кључне partnере локалној самоуправи у развијању и примени мера и програма.

Кључни партнери у локалној самоуправи ради решавања проблема избеглих, интерно расељених лица и повратника су:

* Градска управа која обезбеђује општи оквир, локалну регулативу и услове за реализацију подршке избеглим, интерно расељеним лицима и повратницима у локалној заједници. Осим тога, различите службе локалне самоуправе у оквиру својих надлежности обезбеђују субвенције јавним и приватним предузећима у циљу повећања стопе запослености код избеглих, интерно расељених лица и повратника и пружају помоћ у решавању стамбених питања, програме за покретање сопственог бизниса и пружање бесплатне правне помоћи;

* Комесаријат за избеглице Републике Србије, обавља послове који се односе на: утврђивање статуса избеглица, збрињавања избеглица, вођења евиденције о избеглицама, усклађивања пружања помоћи избеглицама од стране других организација, обезбеђивање смештаја избеглих и интерно расељених лица, покреће иницијативе за тражење међународне помоћи од институција УН и других међународних организација и др;

* Центар за социјални рад Лозница је вишефункционална стручна установа социјалне заштите и представља базичну установу стручног рада и услуга у социјалној заштити у којој се непосредно или посредно задовољава већина социјално-заштитних потреба грађана и њихових породица. Као корисници социјалне заштите потенцијално се могу јавити сви грађани и породице и то онда када се нађу или су изложени посебним тешкоћама у задовољавању својих основних потреба. Најважније функције Центар за социјални рад су: непосредно остваривање остваривање социјалне заштите грађана и њихових породица, остваривање функције старатства, праћење и проучавање социјалних потреба и проблема, превентивна делатност, планирање и програмирање социјалне заштите, координирање активности на свођењу социјалне заштите и социјалног рада у Граду. Према последњим расположивим подацима 2012. године, укупно породица су корисници. Центар за социјални рад у Лозници врши надзор и прати функционисање два објекта за „Социјално становање у заштићеним условима“ у Лозници улица Кајмакчаланска бб, где је смештено 13 породица од чега су 10 избегличке, а 3 домицилне;

* Здравствене установе пружају услуге примарне, секундарне здравствене заштите и специјалистичке прегледе;

* Образовне институције кроз своје програмске активности обухватају и пружају могућност избеглим, интерно расељеним и повратницима да стекну одређено образовање и преквалификацију;

* Филијала Националне службе за запошљавање у Лозници спроводи различите програме подршке запошљавању незапослених, радно способних који активно траже посао;

* Невладине организације које имају своје активности, а које се односе на хуманитарну помоћ, обезбеђења помоћи у прибављању докумената, правне помоћи и сл (Српски демократски форум, Праксис, Црвени крст Лозница , УНХЦР, Група 484)

3.4 **Анализа проблема избеглих и интерно расељених лица** је показала да су њихови главни проблеми следећи:

- Нерешено стамбено питање је кључни проблем избеглих, интерно расељених лица и повратника на територији града Лознице, а додатно га оптерећује статус имовине ових лица у земљи порекла који је највећем броју случајева није нерешен. Приватна имовина углавном је уништена или значајно оштећена, а обнова ове имовине иде веома споро, што овој популацији значајно отежава располагање истом. Лица са подручја Босне и Херцеговине успела су да остваре своје станарско право и поврате имовину, али уколико није приватна, која је углавном уништена. Лица са подручја Хрватске нису успела да поврате своје станарско право, а приватна имовина је углавном уништена или са великим степеном оштећења. Њихово учешће у процесу обнове своје приватне имовине на подручју Хрватске било је веома мало, с обзиром да су услови тих програма били у супротности са њиховим опредељењима (одрицање од избегличког статуса).
- Висок степен незапослености избеглих, интерно расељених лица и повратника у локалној заједници, због неадекватне образовне структуре неприлагођене локалној привреди, као и низак степен образовања. Због ниског степена образовања и неквалификованости овој популацији је веома тешко да нађе стално запослење. Већина избеглих и интерно расељених баве се привременим и повременим пословима који нису регистровани и другим облицима стицања зараде у сивој економији. Један број ових лица су особе са индвалидитетом, што осим ниског степена квалитетација такође утиче на слабу конкуретност на тржишту рада, односно смањује степен њихове запошљивости. Проблему незапослености додатно доприноси и незаинтересованост једног дела интерно расељених лица за активно тражење посла, јер примају месечну новчану надокнаду за лица која су радила у друштвеним предузећима на КиМ. Иако је ова надокнада скромна, они који је примају, не желе да је изгубе, јер им улива минимум социјалне сигурности. Део ове популације такође има административних потешкоћа у прибављању доказа о стеченој квалитетацији у матичним земљама, као и доказа о оствареном радном стажу или праву на пензију. У повратничким домаћинствима, у највећем броју случајева ниједан од чланова домаћинства није формално запослен, а на црно ради тек неколицина, што такође води повећању ризика од социјалне искључености.
- Висок степен сиромаштва избеглих, интерно расељених лица и повратника је логична последица околности под којима живе (недостатак материјалних средстава, трошкови везани за закуп стана, школовање деце и др.).
- Недовољни и неодговарајући социјално материјални подстицаји за интеграцију избеглих, интерно расељених лица и повратника услед недостатка адекватних програма, као и још увек присутних утицаја рата - посттрауматски ратни синдром, затвореност у тзв. неформалне групе (дружење са мештанима из истог села, регије из земље из које су избегли).
- На територији града Лознице живи и већи број избегличких и интерно расељених породица које су започеле градњу стамбених објеката, али немају могућности да завршетаку градње.
- Пасивност избеглих, интерно расељених лица, а посебно повратника, која се огледа пре свега у недовољној активности у циљу побољшања сопственог положаја.

- Непоседовање потребних личних докумената. Великом броју избеглих, интерно расељених лица и повратника основни проблем чини остваривање права на лична документа (држављанство и пребивалиште) у Републици Србији, због административних и финансијских потешкоћа у прибављању докумената потребних за подношење захтева за пријем у држављанство и након тога за издавање личне карте. Велики део избегличке популације је управо због овога искључен из система социјалне заштите РС (право на материјално обезбеђење породице, туђа нега и помоћ, дечији додатак, родитељски додатак и др.). Такође је присутан и део избегличке популације који се још увек није определио за интеграцију и прихватање држављанства РС из страха да би то била препрека у остваривању или решавању до сада нерешених права у матичним земљама (имовинска прва, права на пензију, упис радног стажа и сл.). Одређени број повратничке популације такође нема чврсту одлуку за реинтеграцију (вишеструки повратници), што успорава и отежава остваривање њихових права у оквиру реинтеграције.
- Приступ здравственој и социјалној заштити: према Закону о здравственој заштити избегла и интерно расељена лица имају потпуно иста права као и домицилно становништво. Међутим, у овој области евидентни су велики проблеми у остваривању овог права, због нерешеног статуса већег броја избеглих лица, којима током пописа избеглица 2004/2005. године статус избеглице није потврђен или се нису на овај попис одазвала. Ова лица су или у поступку за добијање држављанства РС или још увек нису ни поднела захтев за добијање истог, немају у РС ни боравиште ни пребивалиште, те немају право на здравствену заштиту ни по једном основу. Међу овим лицима је велики број старих и болесних лица, која због неукости и болести веома тешко превазилазе административне препреке да би ово прво остварили. Недовољна брига о сопственом здрављу код избеглих и интерно расељених лица је пратилац њихових живота. Евидентирају се и појаве посттрауматског ратног синдрома код избеглих и интерно расељених лица. Проблеми повратника по реадмисији у области приступа здравственој и социјалној заштити огледају се кроз непоседовање здравствене књижице (због незаинтересованости) као и личне медицинске документације (хронични болесници, деца).
- Честе миграције ове популације, без евидентирања у бази података.
- Депопулација и старење становништва.

Закључци:

- Велики број избеглих лица интегрисао се до сада на територији града Лознице, (сопственим средствима, или уз помоћ одређених донатора), међутим према показатељима након спроведених анкета међу избегличком и интерно расељеном популацијом око 297 породица још увек није решила своје стамбено питање. Досадашњом динамиком решавања стамбеног проблема избеглих, интерно расељених лица и повратника, односно оним што је до сада урађено по овом питању (посредством разних фондација) решен је одређен део стамбених питања ове популације, тако да и даље остаје присутан проблем нерешеног одговарајућег смештаја за велики број породица избеглих, интерно расељених лица и повратника;

- Непостојање одговарајућих програма, који би применом разних субвенција смањили степен сиромаштва међу избеглим и интерно расељеним лицима;

- Очекује се све већи број повратника по основу Споразума о реадмисији, па се стога намеће потреба да се локална самоуправа плански и систематски ангажује на решавању проблема ове популације;

- Недостатак развојних програма, којима би се уз активну популациону политику на нивоу државе, привредни и социјални развој приближио домаћинству, пре свега породицама чији су чланови млађе старосне доби и који располажу могућностима за бављење производњом и у пољопривреди и ван пољопривреде;

- Имајући у виду лошу демографску ситуацију, смањење броја становништва и општу депопулацију, овај план представља део локалних напора усмерених ка поправљању овакве неповољне ситуације, активностима које су усмерене на стамбена решења, нарочито откуп домаћинства са окућницом, доделу пакета грађевинског материјала за завршетак започете градње или адаптацију безусловних стамбених објеката и доделу монтажних кућа.

-Циљ популационе политике у граду Лозници односи се на успоравање негативних трендова у кретању укупног броја становника и спречавања даљег погоршања виталних карактеристика популације, као и на стварање услова за повећање степена запослености у насељима. Планиране активности Града су следеће:

- 1) Оживљавање природног прираштаја и регенерација становништва; обучавање и виши ниво образовања – усклађивање образовања са актуелним потребама привреде, модернизовање система образовања, увођење кратких образовних семинара, посебно за водеће кадрове;
- 2) Реинтеграција и флексибилност – интеграција дела становништва без посла, посредовање у запошљавању младих људи, подршка за превођење сиве економије у легалне токове и сл., побољшање услова за "маргиналне" групе, као што су избегла, интерно расељена лица и повратници по основу споразума о реадмисији, затим хендикепирани, стари људи, недовољно образовани, итд.
- 3) Стамбено збрињавање кроз програм социјалног становања, откупа кућа са окућницом, доделом монтажних кућа и доделом пакета грађевинског материјала за завршетак започетих стамбених објеката или адаптацију постојећих безусловних објеката;
- 4) Подршка samozapošljavanju - стварање повољних услова у руралним подручјима за samozapošljavanje, преорјентацијом и преквалификацијом, стамбена изградња и откуп сеоских домаћинства – за избегла, интерно расељена лица, младе брачне парове и стручњаке;
  - Честе миграције избеглих, интерно расељених лица и повратника без евидентирања нових адреса боравишта имају за последицу отежано проналажење тих лица, као и немогућност правног саобраћаја.

Препоруке за будуће планирање унапређења положаја избеглих и интерно расељених лица и повратника

* Покренути иницијативу за већа финансијска издавања из Републичког фонда и донаторских фондова за решавање стамбеног питања избеглих, интерно расељених лица и повратника. За решавање овог питања постоји више начина: изградња стамбених јединица са више станова, додела монтажних кућа, откуп напуштених сеоских домаћинства, помоћ у грађевинском материјалу, социјално становање у заштићеним условима;

* Идентификовати сопствене ресурсе који се могу усмерити у решавање проблема избеглих, интерно расељених лица и повратника;

* Умрежавање и ефикаснија сарадња локалне самоуправе и свих кључних актера значајних за решавање проблема избеглих, интерно расељених лица и повратника, уз коришћење свих стручних људских ресурса и досадашњег искуства различитих институција и организација;

* Повећати запошљавање преквалификацијом радно способног становништва избегличке популације за дефицитарна занимања и потребе послодаваца;

* Обезбедити квалитетне едукативне програме за самозапошљавање;

* Регулисати здравствену заштиту за сва избегла, интерно расељена лица и повратнике

Поглавље 4

Крајњи корисници Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника на територији града Лознице за период од 2013. до 2016. године, су материјално и социјално најугроженије породице избеглих, интерно расељених лица и повратника, а пре свега:

- избегла, интерно расељена лица и повратници у приватном смештају која немају решено трајно стамбено питање, укључујући и оне који су започели индивидуални стамбену изградњу;
- избегла, интерно расељена лица и повратници која немају одговарајућу стручну спрему за потребе привреде града Лознице и којима је неопходна помоћ друштвене заједнице у самозапошљавању

Посебно рањиве групе у оквиру претходних приоритета су:

- самохрани родитељи;
- породице чији је члан/ови ОСИ, хронично болесна/не особе и дете/ца са сметњама у развоју;
- вишечлане и вишегенерацијске породице;
- старачка домаћинства;
- породице чији је члан смртно настрадао или нестао у сукобима на простору бивше СФРЈ или Косову и Метохији;
- роми

Критеријуми за избор приоритетних група у оквиру Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника у граду Лозници за период од 2013. до 2016. године, су следећи:

- егзистенцијална и стамбена угроженост циљне групе;
- бројност циљне групе погођене одређеним проблемом;
- хитност решавања проблема;
- досадашњи ниво обухвата лица и групе организована друштвеном подршком;
- истовремена погођеност циљне групе већим бројем проблема;
- мандат и одговорност локалне самоуправе у доносу на проблем

Поглавље 5

Општи и специфични циљеве

Полазећи од анализе стања, локалних ресурса и капацитета, као и од анализе потреба избеглих, интерно расељених лица и повратника, а у складу са националним стратешким опредељењима, дефинисан је следећи општи циљ:

Општи циљ Локалног акционог плана за период од 2013. до 2016. године, је унапређење социјално – материјалног положаја и животног стандарда избеглих, интерно расељених лица и повратника кроз програме стамбеног збрињавања и економског оснаживања, што ће дугорочно посматрано допринети и побољшању демографске ситуације у граду Лозници.

У оквиру наведеног општег циља, овим Локалним акционим планом утврђују се следећи специфични циљеви:

Специфични циљ 1: до краја 2016. године, решити стамбено питање за најмање 40 најугроженијих породица избеглих, интерно расељених лица и повратника кроз програм « Социјалног становања у заштићеним условима »;

Специфични циљ 2: до краја 2016. године, у складу са мерама демографске политике града Лознице, стамбено збринути најмање 60 породица избеглих, интерно расељених лица и повратника кроз програм « Откуп кућа са окућницом »;

Специфични циљ 3: до краја 2016. године, стамбено збринути најмање 100 најугроженијих породица избеглих, интерно расељених лица и повратника доделом пакета грађевинског материјала за завршетак започетих стамбених објеката или адаптацију постојећих неусловних објеката;

Специфични циљ 4: до краја 2016. године, стамбено збринути најмање 20 породица избеглих, интерно расељених лица и повратника кроз програм доделе « Монтажних кућа » (овај број породица су већ власници плацева);

Специфични циљ 5: до краја 2016. године, економски оснажити и осамосталити најмање 60 породица избеглих, интерно расељених лица и повратника кроз програм самозапошљавања, односно путем доделе средстава за доходне активности у (алату, машинама, опреми, механизацији, пољопривреди и сл.)

ПОГЛАВЉЕ 6

Специфични циљ 1: У периоду 2013-2016. године, решити стамбено питање за најмање 40 нових породица избеглих, интерно расељених и повратника кроз програм « Социјалног становања у условима»						
Активности	Планирано време реализације активности	Очекивани резултати	Индикатор(и)	Потребни ресурси		Носилац активности
				Буџет ЛС и/или остали локални ресурси	Остали извори	
1	2	3	4	5	6	7
1.1. Одлука града о додели локације за изградњу стамбене зграде	1 месец	Донета одлука	Површина и положај додељене локације			Скупштина града
1.2. Потписивање меморандума о разумевању	10 дана	Потписан меморандум	Садржај меморандума			Градonaчелник Донатори
1.3. Потписивање уговора заинтересованих страна	7 дана	Потписан уговор	Број и структ. заинтересованих страна-потписница	Људски	Висина обезбеђених средстава	Градonaчелник Донатор КИРС
1.4. Прикупљање грађ. документације и доношење акта о изградњи	30 дана	Прикупљена грађ. докум. и донет акт о изградњи	Садржај документације и акта о изградњи			Одељење за градњу и планирање Локална самоуправа
1.5. Расписивање тендера и спровођење процедуре за избор извођача радова: избор	1-3 месеца	Расписан и спроведен тендер	Број пријављених на тендер, број пријављених који испуњавају услове тендера			Тендерска комисија
1.6. Изградња објекта	6-9 месеци	Израђен објекат	Број и структ. стамбених јединица	Људски Материјални		Извођач радова
1.7. Формирање комисије за избор корисника	15 дана	Формирана комисија	Број и структ. чланова комисије			Скупштина Града
1.8. Усвајање правилника и огласа	7 дана	Утврђени услови и критеријуми	Број и врста критеријума			Комисија
1.9. Расписивање и спровођење огласа	30 дана	Расписан и спроведен оглас.	Број и структ. пријављених кандидата			Комисија

1.10.Избор корисника и формирање прелиминарне листе	15 дана	Одабрани корисни. за прелиминар. листу	Број корисника за прелиминар. листу			Комисија
1.11.Израда и објављивање коначне листе корис.	8 дана	Одабрани корисници за конач. листу	Број корисника са коначне листе			Комисија
1.12.Потписивање уговора о становању и усељење	15 дана	Потписани уговори, подељени станови, усељени корисници	Број поотписаних уговора, подељених станова и усељених корисника			Градоначелник, донатор и КИРС, корисник
1.13.Мониторинг и евалуација	Континуирано праћење. Извештавање годину дана након усељења	Прикупљени подаци о процесу реализације и оцењена успошност реализације	Број и врста прикупљених података, остварен ниво постигнућа			Савет за миграције

Специфичан циљ 2: У периоду 2013-2016. године, у складу са мерама демографске политике града Лознице најмање 60 породица избеглих, интерно расељених и повратника кроз програм « Откупа кућа са окућницом »

Активности	Планирано време реализације активности	Очекивани резултати	Индикатор(и)	Потрбни ресурси		Носилац активности
				Буџет ЛС и/или остали локални ресурси	Остали извори	
1	2	3	4	5	6	7
2.1.Обезбеђивање финан. средстава за откуп домаћи		Обезбеђена потребна финан.средства	Износ обезбеђених финан.средстава	људски ресурси Буџетска	донаторска средства	Локална самоуправа

нстава				средства		
2.2.Формирање комисије за избор корисника	15 дана	Формирана комисија	Број и структура чланова комисије			Градначе.
2.3.Доношење правилника и огласа за избор корисника	7 дана	Утврђени услови и крит. за одабир корис.	Број и врста критеријума			Комисија избор корисника
2.4.Објављивање огласа за откуп домаћинства	30 дана	Објављен оглас прикупљене пријаве	Број пријављених потенцијалних корисника			Локална самоуправа Комисија
2.5.Избор потециијалних корисика и обилазак кућа за откуп	15 дана	Извршен избор корисника	Број и структура корисника			Комисија избор корисника
2.6.Израда и објављивање прелиминарне листе	15 дана	Избор корисн. на прелиминар. листи	Број корисника на прелиминар. листи			Комисија
2.7. Избор корисника и објављивање коначне листе	8 дана	Утврђена листа за 60 корисничких породица	Број изабраних корисника			Комисија избор корисника
2.8.Потписивање споразума између донатора и власника	10 дана	Потписани споразуми	Број потписаних споразума			Локална самоуправа Донатор, корисник
2.9.Потписивање купопродај. уговора	7 дана	Потписани уговори	Број потписаних уговора			Локална самоуправа
2.10.Усељавање откупљених домаћ.	10 дана	Усељено најмање 60 домаћинстава	Број усељених домаћинстава	Људски ресурси Транспортна средства		Локална самоуправа
2.11.Медијска презентација целокупне реализације програма	Сво време пројекта	Објављене информације о програму на лок. ТВ каналима и штампаним медијима	Број и врста ТВ прилога о програму, број чланака у новинама	Простор и време у локалним медијима		Локална самоуправа
2.12.Праћење реализације и оцена успешности програма	6-12 месеци	Прикупљање и анализирање информација о реал. програма, писање извештаја оцењена успешност	Број и врста анализираних информација, број и врста извештаја и препорука	Особе задужене за праћење и оцењивање овог дела ЛАП-а		Локална самоуправа

Специфични циљ 3: У периоду од 2013 до краја 2016. године, стамбено збринути најмање 100 по избеглих, интерно расељених и повратника доделом пакета грађевинског материјала за завршетак за стамбених објеката или адаптацију постојећих безусловних објеката.

Активности	Планирано време реализације	Очекивани резултати	Индикатори	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнери
				Буџет ЛС и/или остали локални ресурси	Остали извори		
1	2	3	4	5	6	7	
3.1.Формирање комисије	15 дана	Формирана комисија	Број и структура члан.комисије			Градоначелник	
3.2.Доношење правилника и израда критериј. за одабир приоритетних породица	7 дана	Донесен правилник израђени критеријуми	Квалитет правилника и критеријума	Постојећи људски ресурси		Градска Комисија	КИРС
3.3 Расписивање огласа	30 дана	Расписан оглас	Број и структура пријављени кандидата			Комисија	
3.4.Избор корисника и израда	15 дана	Избор корисника на прелиминарн.	Број корисника на прелиминарн.			Комисија	

прелиминар листе		листи	листи				
3.5.Израда и објављивање коначне листе	8 дана	Извршен избор корисника/ породица	Број корисника/ породица	постојећи људски ресурси		Комисија	КИРС
3.6.Расписивање тендера и одабир најбољег добављача	40 дана	Расписан и спроведен тендер	Број пријављених на тендер, број пријављених који испуњавају услове тендера	постојећи људски ресурси		Тендерска комисија	
3.7.Потписивање уговора са добављачем	8 дана	Потписани уговори	Број и структур, потписаних уговора			Градначелник Добављач	
3.8.Потписивање уговора са корисницима	8 дана	Потписани уговори	Број потписаних уговора			Градначелник, заменик градначелника	
3.9. Испорука грађ. материјала	30 дана	Подељења помоћ	Испоручен грађ. материјал	Постојећи људски ресурси		Добављач Комисија	И
3.10.Праћење уградње грађ. материјала	6 месеци					Комисија, повереник	
3.11.Извештај о реализацији програма	6-12 месеци од дана испоруке					Локална самоуправа, Комисија	КИРС

Специфични циљ 4: У периоду 2013-2016. године, стамбено збринути најмање 20 породица и интерно расељених лица и повратника кроз доделу монтажних кућа (корисници помоћи власници пла

Активности	Планирано време реализације активности	Очекивани резултати	Индикатор(и)	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнери/реал
				Буџет ЛСи/или остали локални ресурси	Остали извори		
4.1.Усвајање правилника	8 дана	Утврђени услови и критер.	Број и врста критеријума			Комисаја	КИР
4.2. Расписивање и спровођење конкурса	30 дана	Расписан и спроведен конкурс.Одабрани корисници	Број и структура пријављених кандидата.Број и структура одабраних корисника	Људски ресурси		Комисија	КИР
4.3. Расписивање тендера за избор најбољег добављача и потписивање уговора са добављачем	3-6 месеци	Расписан и спроведен тендер. Потписан уговор са добављачем	Изабран најповољнији добављач.			Тендерска комисија	КИР
4.4.Избор корисника и формирање прелиминарне листе	15 дана	Извршен избор 20 корисника. Формирана прелиминарна листа	Број и структура корисника Структура прелим.листе			Комисија	
4.5. Израда и објављивање коначне листе	8 дана	Израђена и објављена коначна листа за 20 породица	Број и структура корисника коначна листе			Комисија	

корисника							
4.6. Постављање монтажних кућа	до 3 месеца	Извршено постављање монтажних кућа	Број постављен. монтажних кућа 20			Извођач радова	Лока само КИРС
4.7. Потписивање уговора са корисницима	7 дана	Потписани уговори, подељење монт. куће, усељени корисници	Број потписаних уговора, 20 подељених станава и усељених корисника			Градоначелник Донатори КИРС	
4.8. Усељавање корисника	5 дана	Усељени корисници	Број усељених корисника 20 породица				
4.9. Мониторинг (праћење) и евалуација (оцењивање)	Континуирано праћење. Извештавање годину дана након усељења	Прикупљени подаци о процесу реализације и оцењена успешност реализације	Број и врста прикупљених података. Остварени ниво постигнућа			Савет за миграције	

Специфични циљ 5: У периоду од 2013-2016. године, економски оснажити и осамосталити најмање избегличких, ИРЛ и повратника кроз програме samozapošljavanja путем доделе средстава за доходове машине, алати, опрема, пољоп.механизација и сл.)

Активности	Планирано време реализације активности	Резултат	Индикатор(и)	Потребни ресурси		Носилац активности
				Буџет ЛС и/или остали локални ресурси	Остали извори	
5.1.Интервјуи потецјалних лорисника	3 месеца	Идентификоване и могућност самозапошљавања	Број и врста идентификованих потреба	Људски ресурси		Локална самоуправа Повереник
5.2. Обезбеђење средстава кроз уговор о додели средстава за економско оснаживање јединица ЛС	30 дана	Обезбеђена средства	Висина обезбеђених средстава	Буџетска средства	Донације	Локална самоуправа Донатор КИРС
5.3.Формирање комисије на нивоу локалне самоуправе	15 дана	Формирана комисија	Број и структура чланова комисије	Чланови комисије		Локална самоуправа Градначелни
5.4. Усвајање правилника и огласа	7 дана	Усвојен правилник Респисан оглас	Утврђени услови и критеријуми. Текст огласа			Комисија
5.5.Расписивање јавног позива	15 дана	Расписан јавни позив	Утврђени услови и критеријуми јавног позива			Комисија
5.6.Објављивање огласа	15 дан	Текст огласа	Број приспелих захтева			Комисија
5.7.Избор корисника и ев. организовање обуке	15 – 30 дана	Извршен избор корисника	Број и структура корисника			Комисија
5.8.Јавна набавка опреме, машина и друге робе која је предмет доход. активности	30 дана	Извршена јавна набавка опреме, машина и друге робе која је предмет доходовних актив.	Структура јавних набавки			Тендерска комисија
5.9.Избор најповољнијег добављача	дана	Извршен избор најповољнијег добављача	Потписан уговор са добављачем			Локална самоуправа
5.10. Потписивање уговора са корисником	7 дан	Потписани уговори са корисницима	Број потписаних уговора са корисницима			

програма						
5.11. Потписивање уговора са добављачем	7 дана	Потписани уговори са добављачем	Број и структура потписаних уговора			Локална самоуправа Добављач
5.12.Испорука грантова	до 20 дана	Испоручени грантови	Број и структура испоручених грантова			Добављач
5.13. Праћење реализације и оцена успешности програма	2 године	Прикупљени подаци о процесу реализације. Оцењена успошност реализ.	Број и врста прикупљених података. Остварени ниво постигнућа			Савет

ПОГЛАВЉЕ 7

Ресурси-Буџет

Процењено је да ће за реализацију Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника за период од 2013. до 2016. године, бити укупно потребено око 2.170.000 Еура.

Средства за реализацију овог ЈАП-а, обезбеђиваће се из различитих извора:

- Учешћем локалне самоуправе, на тај начин што ће обезбедити комунално опремљено грађевинско земљиште са уређеном инфраструктуром;
- Коришћењем кредитних фондова;

- Донаторским фондовима;
- Из других доступних извора

У реализацији овог Локалног акционог плана, полазиће се од идентификовања и коришћења свих већ постојећих ресурса у локалној заједници (људски и материјални), а инсистираће се и на већој самоорганизованости и учешћу ресорних министарстава у реализацији активности ЛАП – а.

ПОГЛАВЉЕ 8

АРАНЖМАНИ ЗА ПРИМЕНУ

Аранжмани за примену Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника обухватају локалне структуре и различите мере и процедуре које ће осигурати његово успешно спровођење. У оквиру локалних структура, разликују се:

- 1.** Структуре за управљање процесом примене ЛАП – а;
- 2.** Структуре које су оперативне и примењују ЛАП

Структуру за управљање процесом примене ЛАП-а, након његовог усвајања, представља Савет за управљање миграцијама и трајна решења. Савет за миграције ће, као део свог будућег рада, направити План управљања применом ЛАП-а.

Савет за управљање миграцијама и трајна решења, као управљачка структура има следеће задатке:

- У потпуности одговара за вођење целокупног процеса примене ЛАП-а;
- Именује локалне тимове за управљање пројектима који настају као резултат операционализације ЛАП-а;
- Обезбеђује приступ и прикупљање свих података и информација у електронској форми за сваког актера-учесника у процесу решавања проблема избеглих, интерно расељених лица и повратника;
- Одржава контакте са свим учесницима у реализацији ЛАП;
- Управља процесом праћења (мониторинг) и оцењивања успешности (евалуација) ЛАП-а;
- Одржава контакте са јавношћу и доносиоцима одлука у локалној самоуправи

Оперативну структуру за примену овог ЛАП-а чиниће институције, организације и тимови формирану у циљу непосредне реализације плана и пројеката развијених на основу ЛАП-а.

У складу са ЛАП-ом биће реализована подела улога и одговорности међу различитим актерима у локалној заједници - партнерима у реализацији.

Сваки актер ће у складу са принципом јавности и транспарентности рада водити одговарајућу евиденцију и документацију и припремати периодичне извештаје о раду.

Извештаји ће бити полазна основа за праћење и оцењивање успешности рада.

Оперативна структура за примену ЛАП-а има следеће задатке и одговорности:

- Реализација ЛАП-а;
- Непосредна комуникација са корисницима услуга које се обезбеђују ЛАП-ом;
- Редовно достављање извештаја координатору Савета за миграције и трајна решења о свим активностима на спровођењу ЛАП-а;

- Учешће у евентуалним обукама за унапређење стручности и компетенција за спровођење задатака ЛАП-а;
- Унапређење процеса примене ЛАП-а у складу са сугестијама и препорукама управљачке структуре

Процељује се да ће носиоци програма, пројеката и активности Локалног акционог плана, бити у првом реду следеће локалне институције:

1. Локална самоуправа
2. Центар за социјални рад у Лозници
3. Јавно предузеће „Град“ Лозница
4. Национална служба за запошљавање
5. Одељење за градњу и планирање у Лозници
6. Образовне установе
7. Црвени крст у Лозници
8. Повереник за избеглице

Управљачка и оперативна структура ће развити план и механизме комуникације, пратиће успешност размене информација и ефикасности комуникације у односу на очекиване резултате примене ЛАП-а. План комуникација управљачке и оперативне структуре уредиће време и начин размене информација и предузимање одговарајућих акција.

Детаљне годишње планове за наредни период, након 2013. године, припремиће **Савет за управљање миграцијама и трајна решења** уз активне консултације са оперативним структурама. По потреби Савет ће формирати и одговарајуће радне тимове.

Механизми праћења, оцењивања успешности примене ЛАП-а и доношење евентуалних корективних мера биће дефинисани Планом праћења и оцењивања успешности (планом мониторинга и евалуације).

ПОГЛАВЉЕ 9

Праћење и оцена успешности

- **Циљ праћења и оцене успешности** ЛАП-а је да се систематично прикупљају подаци, прати и надгледа процес примене и процењује успех ЛАП-а, ради предлагања евентуалних измена у активностима на основу налаза и оцена.
- **Временски оквир:** Мониторинг (као систематски процес прикупљања података) спроводи се континуирано и дугорочно за период 2013 – 2016. године. Евалуација (као анализа података и доношење оцене о успешности), вршиће се периодично - једном годишње. Финална евалуација обавиће се на крају 2016. године.
- **Предмет мониторинга и евалуације:** Мониторинг и евалуација укључују целовито сагледавање реализације активности - задатака и специфичних циљева.
- **Кључни индикатори утицаја** за праћење и оцењивање успешности примене ЛАП-а ће бити следећи:

1. Обухват избеглих, интерно расељених лица и повратника новим услугама и мерама;
2. Структура корисника услуга и мера програма;
3. Ниво укључености различитих актера у пружању услуга избеглим, интерно расељеним лицима и повратницима;
4. Обим финансијских средстава издвојен за услуге избеглих, интерно расељених лица и повратника;
5. Структура финансијских средстава издвојених за услуге избеглим, интерно расељеним лицима и повратницима (буџет локалне самоуправе, донаторска средства, други извори)

➤ **Процесни индикатори** за праћење и оцењивање успешности примене ЈАП ће бити следећи:

1. Број породица избеглих, интерно расељених лица и повратника које су стамбено збринуте кроз различите програме:
  - програм « Социјалног становања у заштићеним условима »
  - програм « Откупа кућа за окућницом »
  - програм доделе грађевинског материјала за завршетак започетих стамбених објеката или адаптацију постојећих неусловних објеката
  - додела « Монтажних кућа »
2. Број породица које су добиле донацију у доходовним пројектима и активностима, број закључених уговора са корисницима;
3. Број и врста едукативних радионица и број укључених учесника

➤ **Методe и технике мониторинга и евалуације** : За успешно обављање мониторинга и евалуације користиће се стандардни сет алата међу којима су: интервјуи са корисницима (упитници, разговори), анкете, извештаји и др.

Савет за управљање миграцијама и трајна решења ће бити одговоран за праћење и оцењивање успешности рада на примени ЈАП-а вршиће мониторинг и евалуацију. Тим за мониторинг и евалуацију чине представници – стручна лица из локалних институција и организација које се непосредно или посредно баве питањима избеглих, интерно расељених лица и повратника, као и представници корисничких група овог ЈАП-а. Савет ће својим планом рада дефинисати начин организовања мониторинга и евалуације ЈАП-а.